

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Vekting: 180 studiepoeng

Studienivå: Bachelor studium

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS

Fører til grad: Bachelor i rettsvitenskap

Heltid/deltid: Heltid

Varighet: 6 Semestre

Grunnstudium: Ja

Undervisningsspråk: Norsk

Introduksjon

Rettsreglene er en viktig del av samfunnet, og samfunnet er preget av økende rettsliggjøring.

Det er et voksende behov for juridisk kompetanse på en rekke samfunnsområder; i offentlig forvaltning, i privat næringsliv og i organisasjoner. Studieprogrammet bidrar til å dekke et behov for juridisk kompetanse i privat og offentlig administrativ virksomhet, som for eksempel i oljerelatert virksomhet, bank, forsikring, forretningsvirksomhet, offentlig forvaltning og undervisning.

I løpet av studiet skal studentene få grundig innføring i flere sentrale og viktige rettsområder. Videre skal studentene også gjennom hele studiet få grundig innføring i juridisk metode, både i egne metodefag og i forbindelse med arbeidet med de andre fagene.

Studiet er bygget opp slik at det er aktuelt både for studenter som ønsker å jobbe i privat sektor og for studenter som ønsker å jobbe i offentlig sektor.

Fullført bachelor i rettsvitenskap ved Universitetet i Stavanger kan godskrives som de tre første årene på masterstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen. Opptaket i Bergen skjer på grunnlag av karakterene fra videregående skole (pluss eventuelle tilleggspoeng).

Innpassing / - overgangsordninger:

Studenter med eksamener i juridiske emner fra andre utdanningsinstitusjoner kan, etter opptak til bachelorprogrammet i rettsvitenskap, søke innpass for disse eksamenene ved Universitetet i Stavanger. Søknaden leveres ved semesterstart, og må dokumenteres med karakterutskrift og emnebeskrivelser/fagplan. Hver søknad blir behandlet individuelt.

Arbeids- og undervisningsformer

Det blir brukt varierte arbeidsformer som forelesninger, seminar, gruppearbeid, oppgaveskriving og oppgavegjennomgang. I de fleste emnene stilles det krav om flere obligatorisk arbeider før studenten kan melde seg opp til eksamen. Se emneomtale for hvert enkelt emne.

Vurderingsformer

Vurderingsformene varierer fra emne til emne. Noen emner bruker underveisvurderinger, andre bare sluttvurderinger. Se emneomtalen for det enkelte emnet for å få nøyaktig angivelse av type vurdering som er valgt.

Privatister

Bachelorprogrammet i rettsvitenskap er ikke et åpent studium. Enkelte emner i studiet er likevel åpne for privatister. Hvilke emner dette gjelder, framgår av den enkelte emnebeskrivelse.

Annen informasjon

Universitetet i Stavanger benytter den digitale læringsplattformen Canvas for direkte kommunikasjon mellom lærer og student, utveksling av notater, samarbeid mellom studenter, opplysninger om opplegg og lignende. Det medfører at studentene har tilgang på undervisningsmateriell uansett hvor de befinner seg så lenge de har internetttilgang.

Læringsutbytte

En kandidat som har fullført utdannelsen forventes å ha oppnådd følgende læringsutbytte, definert i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Studenten skal:

Kunnskap

- ha kunnskap om rettssystemet og juridisk metode
- ha kunnskap om sentrale juridiske begreper
- ha kunnskap om de sentrale deler av norsk rett og kunnskap om de utvalgte deler av internasjonal rett som omfattes av studiet

Ferdigheter

- kunne være i stand til å identifisere juridiske spørsmål
- kunne analysere, drøfte og ta stilling til praktiske og teoretiske rettsspørsmål på grunnlag av etablert juridisk metode
- kunne formidle selvstendig juridisk arbeid både skriftlig og muntlig
- kunne bidra i faglig samhandling med andre, og herunder kunne kommentere andre studenters skriftlige og muntlige arbeid innenfor juridiske fag

Generell kompetanse

- ha innsikt i sentrale og generelle juridiske problemstillinger
- ha kompetanse til å tilegne seg nye kunnskaper også på andre rettsområder enn innen de fagene som er del av studiet
- ha kompetanse til å delta i faglige diskusjoner om juridiske problemstillinger
- ha utviklet evnen til rettspolitisk tenkning
- ha evnen til å arbeide selvstendig med rettsspørsmål
- kunne delta i samarbeid med andre som en deltaker som bidrar aktivt til akademisk diskusjon av problemstillinger

Fagplan

Studiet består av flere ulike emner:

- juridisk forprøve
- examen philosophicum
- forvaltningsrett I
- familie- og barnerett
- juridisk metode I
- kontraktsrett I
- norske og internasjonale rettslige institusjoner
- menneskerettigheter

- rettskultur og komparativ rett
- arbeidsrett
- erstatningsrett
- tingsrett
- selskapsrett
- juridisk metode II
- kontraktsrett II
- forvaltningsrett II
- skatterett

Emnekombinasjon/Studieplan

Rettsvitenskap - bachelorprogram (Oppstart: HØST 2018)

			År 1		År 2		År 3	
Kode	Emne	SP	1	2	3	4	5	6
Obligatoriske emner								
BRV105	Forvaltningsrett I	10						
SVEXFAC	Juridisk forprøve	10						
SVEXPHIL	Examen Philosophicum - HH	10						
BRV100	Familie- og barnerett	10						
BRV110	Kontraktsrett I	10						
BRV120	Juridisk metode I	10						
BRV200	Norske og internasjonale rettslige institusjoner	15						
BRV230	Rettsstat og menneskerettigheter	10						
BRV330	Rettskultur og komparativ rett	5						
BRV220	Erstatningsrett	10						
BRV350	Tingsrett	10						
BRV360	Arbeidsrett	10						
BRV320	Juridisk metode II	10						
BRV340	Selskapsrett	10						
BRV370	Skatterett I	10						
BRV210	Forvaltningsrett II	15						

Kode	Emne	SP	År 1		År 2		År 3	
			1	2	3	4	5	6
BRV310	Kontraktsrett II	15						
Forklaring: standardtermin alternativ termin								

Rettsvitenskap - bachelorprogram (Oppstart: HØST 2017)

Kode	Emne	SP	År 2		År 3	
			3	4	5	6

Obligatoriske emner

BRV200	Norske og internasjonale rettslige institusjoner	15				
BRV230	Rettsstat og menneskerettigheter	10				
BRV330	Rettskultur og komparativ rett	5				
BRV220	Erstatningsrett	10				
BRV350	Tingsrett	10				
BRV360	Arbeidsrett	10				
BRV320	Juridisk metode II	10				
BRV340	Selskapsrett	10				
BRV370	Skatterett I	10				
BRV210	Forvaltningsrett II	15				
BRV310	Kontraktsrett II	15				
Forklaring: standardtermin alternativ termin						

Rettsvitenskap - bachelorprogram (Oppstart: HØST 2016)

			År 3	
Kode	Emne	SP	5	6
Obligatoriske emner				
BRV320	Juridisk metode II	10		
BRV340	Selskapsrett	10		
BRV370	Skatterett I	10		
BRV210	Forvaltningsrett II	15		
BRV310	Kontraktsrett II	15		
Forklaring: standardtermin alternativ termin				

Hva kan du bli

Bachelorprogrammet i rettsvitenskap retter seg mot arbeid innen oljerelatert virksomhet, bank og forsikring, forretningsvirksomhet, offentlig forvaltning og undervisning.

Emneevaluering

Studentevaluering av emnene i programmet vil bli gjennomført i henhold til SV-fakultetets evalueringssystem.

Utenlandsopphold

Studenter med opptak på bachelorprogrammet i rettsvitenskap har muligheter for utvekslingsopphold i 3. studieår. Det anbefales imidlertid at studentene følger vanlig studieløp.

Kontaktinformasjon

Handelshøgskolen ved UiS, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Telefon: 51 83 15 55. E-post: <mailto:hhuiss-post@uis.no>

Erstatningsrett

Emnekode: BRV220_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Vår, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Roger Stelander Magnussen (Emneansvarlig)

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

Introduksjon

Kurset tar sikte på å gi studentene en grunnleggende og god forståelse for de sentrale vilkårene for erstatning utenfor kontraktsforhold, skadelidtes forhold, utmåling av erstatning for personskade og tingskade, solidaransvar og regress og erstatningskravets forfall og foreldelse.

Læringsutbytte

Etter at studentene har fullført emnet, forventes det at de skal ha tilegnet seg følgende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Studentene skal ha kunnskap om

- sentrale erstatningsrettslige begrep
- skadebegrepet
- ansvarsgrunnlag (herunder personlig skyldansvar, arbeidsgiveransvar og ulovfestet objektivt ansvar)
- årsakssammenheng (faktisk årsakssammenheng og rettslig avgrensning i årsakssammenheng)
- skadelidtes forhold (herunder skadelidtes medvirkning)
- utmåling
- lemping
- solidaransvar og regress
- forholdet mellom erstatning og dekning ved trygd og forsikring
- erstatningskravets forfall og foreldelse
- erstatningsrettens internasjonalisering

Ferdigheter

Studenten skal

- kunne gjøre rede for viktige erstatningsrettslige begreper og anvende erstatningsrettslige prinsipper og regler på juridisk forsvarlig måte.
- kunne anvende anerkjent juridisk metode til å analysere teoretiske og praktiske spørsmål/problemstillinger innen faget, herunder kunne drøfte, argumentere og selvstendig ta standpunkt til erstatningsrettslige spørsmål.
- kunne vise gjennom juridisk problemløsning at han/hun har tilegnet seg grunnleggende materielle kunnskaper i erstatningsrett.
- kunne analysere og vurdere erstatningsrettslige spørsmål i et rettspolitisk perspektiv.

- kunne formulere erstatningsrettslige argumenter og slutninger så vel muntlig som skriftlig.

Generell kompetanse

Studenten skal

- kunne formidle forståelsen som er tilegnet på en selvstendig, balansert og nyansert måte, både muntlig og i en strukturert skriftlig fremstilling.
- kunne identifisere, analysere, drøfte og ta stilling til praktiske og teoretiske rettsspørsmål med grunnlag i anerkjent rettslig metode.
- kunne resonnere rettspolitisk.
- kunne samarbeide med andre som en deltaker som bidrar aktivt til akademisk drøftelse og diskusjon av sentrale problemstillinger innen emnet.

Innhold

Gjennom erstatning kan en skade gjenopprettes økonomisk. Erstatningsretten handler om grunnvilkårene for erstatning, hvilke hensyn som begrunner at det økonomiske tapet flyttes fra den skadelidte til skadevolderen samt normene om hvordan erstatningen utmåles. Grunnvilkårene for erstatning - skade, ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng - står helt sentralt i faget.

For det første må det foreligge en erstatningsrettslig relevant skade. Skaden må ha rammet en interesse som nyter erstatningsrettslig vern. Ulike typer skader kan forekomme. Som integritetskrenkelser regnes person- og tingskade. Dersom integritetskrenkelsen også leder til et formuestap hos en annen part enn den som har blitt utsatt for person- eller tingskaden, er formuestapet et tredjepartstap. I tillegg kan rene formuestap - uten at det er tale om en person- eller tingskade - forekomme. Det rettslige rommet for erstatning for tredjepartstap og rene formuestap behandles også i faget. Skadebegrepet er et økonomisk begrep. Som utgangspunkt må skaden ha ledet til eller i seg selv være et økonomisk tap. Det finnes likevel enkelte særskilte rettsgrunnlag som hjemler erstatning for ikke-økonomiske skade. Reglene om ménerstatning er et eksempel. Oppreisning for skade av ikke-økonomisk art er et annet eksempel. I faget behandles skadebegrepet, og rammene rundt det erstatningsrettslige vernet trekkes. Forholdet mellom skadevilkåret og de øvrige vilkårene for erstatning vil også bli behandlet.

For det annet må det foreligge et ansvarsgrunnlag. Erstatningsretten kjenner flere ansvarsgrunnlag. Det ulovfestede skyldansvaret (det alminnelige culpaansvaret), arbeidsgiveransvaret og det ulovfestede objektive ansvaret er sentrale ansvarsgrunnlag i faget. Mens det ulovfestede culpaansvaret er et skyldansvar, er det ulovfestede objektive ansvaret uavhengig av skyld. Etter arbeidsgiveransvaret, som er lovregulert i skadeserstatningsloven § 2-1, hefter en arbeidsgiver uavhengig av egen skyld for skade som har blitt voldt uaktsomt eller forsettlig under arbeidstakers utføring av arbeid for arbeidsgiveren.

For det tredje må det foreligge årsakssammenheng mellom det ansvarsbetingende forholdet og skaden. Utgangspunktet etter høyesterettspraksis er betingelseslæren, men fra læren gjøres det unntak i enkelte særlige typetilfeller. Etter betingelseslæren må den faktoren som det er aktuelt å knytte ansvar til, ha vært en nødvendig betingelse for skadens inntreden. Betingelseslæren gjelder også for samvirkende årsaker. Selv om det foreligger en faktisk årsakssammenheng mellom det ansvarsbetingende forholdet og skaden, kan det i noen tilfeller være aktuelt å avgrense ansvaret rettslig. Etter høyesterettspraksis knyttes ikke ansvar til en faktor som har vært uvesentlig i årsaksbildet (uvesentlighetslæren), og det kan avgrenses mot fjerne, avledede og upåregnelige skadefølger (adekvanslæren). Ulike avgrensningslærer finnes.

Normene om erstatningsutmåling behandles også i faget. Sentrale bestemmelser om erstatning ved personskade finnes i lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning («skadeserstatningsloven») kapittel 3, og bestemmelser om erstatning for tingskade og annen formuesskade finnes i skadeserstatningsloven kapittel 4. Kapittel 5 i skadeserstatningsloven inneholder enkelte alminnelige

bestemmelser. Dersom den skadelidte har medvirket til skaden, kan ansvaret avkortes etter skadeserstatningsloven § 5-1. Etter skadeserstatningsloven § 5-2 kan erstatningsansvaret lempes. Enkelte tema forbundet med erstatningskravet - herunder reglene om solidaransvar, regress og kravets foreldelse - berøres også i faget.

Fokus i faget er vendt mot erstatning utenfor kontrakt. Skadeserstatningsloven er sentral i faget. Enkelte andre lover vil også bli berørt. Store deler av erstatningsretten er ulovfestet og høyesterettspraksis er en viktig rettskilde. Hensynene som de erstatningsrettslige reglene hviler på utgjør også en viktig del av faget.

Arbeidsformer

Forelesninger, seminardeltakelse og obligatoriske innleveringsoppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	4 Timer	A - F	Lovsamling og særtrykk av lover. ,Ordbok.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Innleveringsoppgave

Innleveringsoppgave

Studentene må bestå obligatoriske innleveringsoppgaver for å få rett til å ta eksamen. Antall og leveringsfrist angis ved semesterstart. Informasjon om obligatorisk undervisningsaktivitet vil bli opplyst om på Canvas.

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolen ved UiS evalueringssystem.

Litteratur

Hovedlitteratur:

- Viggo Hagstrøm og Are Stenvik: Erstatningsrett, Oslo 2015

Hele boken - med unntak for punktene 6.5 (ansvar for offentlig myndighetsutøvelse), 7.2 (produktansvar), 7.3 (legemiddelansvar), 7.4 (ansvar for pasientskader), 7.5 (ansvar for yrkesskader), 10.4.3 (erstatning i selskapsforhold) og 13.5 (rettsforfølgning av erstatningskrav) - er hovedlitteratur.

Tilleggs litteratur:

- Nils Nygaard: Skade og ansvar 6. utgave 2007
- Peter Lødrup: Lærebok i erstatningsrett, 6. utgave 2009.

- Morten Kjelland: Erstatningsrett - en lærebok, Oslo 2016

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Juridisk forprøve

Emnekode: SVEXFAC_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Høst, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

- Espen Dragstmo (Faglærer)
- Ola Johan Settem (Studiekoordinator)
- Ola Johan Settem (Faglærer)
- Bjarte Ravndal (Emneansvarlig)
- Bjarte Ravndal (Emneansvarlig)

Introduksjon

Juridisk forprøve er et fag som skal gi en introduksjon til bachelorstudiet i rettsvitenskap. Ved å gi en første generell innføring i juridisk metode og samspillet mellom rett og samfunn, tas det sikte på å danne et viktig grunnlag for videre forståelse og læring.

Læringsutbytte

Kunnskap

Etter å ha fullført faget forventes det at studenten skal ha følgende:

- God kunnskap om hva som ligger i rettsregelbegrepet
- God kunnskap om rettsreglenes samfunnsmessige funksjoner
- God kunnskap om forholdet mellom rett og samfunn
- God kunnskap om organiseringen av det norske rettssystemet
- God kunnskap om sammenhengen mellom norsk og internasjonal rett
- God kunnskap om rettsstatens ide, sentrale prinsipper og verdigrunnlag
- God kunnskap om rettens legitimitet
- God kunnskap om juridisk metode

Ferdigheter

Etter å ha fullført faget forventes det at studenten skal:

- Kunne redegjøre for en prinsipiell forståelse for forholdet mellom rett og samfunn
- Kunne redegjøre for hvordan retten fungerer i et samfunn
- Kunne redegjøre for de sentrale institusjonene i det norske rettssystemet
- Kunne forklare hva et rettsspørsmål er
- Kunne redegjøre for hva som kjennetegner rettsanvendelse
- Kunne redegjøre for grunnleggende juridisk metode
- Kunne bidra aktivt i diskusjoner om samspillet mellom rett og samfunn
- Kunne drøfte prinsipielle sider ved rettsutviklingen i et samfunn
- Kunne drøfte spørsmål knyttet til rettens legitimitet
- Kunne søke etter juridisk kunnskap på egenhånd
- Kunne drøfte spørsmål knyttet til forholdet mellom folkerett og norsk rett

Generell kompetanse

Etter å ha fullført faget forventes det at studenten skal ha kompetanse til:

- å kunne formidle forståelsen som er tilegnet på en selvstendig, balansert og nyansert måte, både muntlig og i en strukturert skriftlig fremstilling
- å delta i faglige diskusjoner om juridiske problemstillinger
- å tenke rettspolitisk
- å samarbeide med andre som en deltaker som bidrar aktivt til akademisk drøftelse og diskusjon av sentrale problemstillinger innen emnet

Innhold

Juridisk forprøve er en introduksjon til bachelorstudiet i rettsvitenskap. I dette emnet gis det blant annet en første innføring i samspillet mellom rett og samfunn. Videre er grunnleggende juridisk metode en sentral del av faget. Juridisk metode som teorifag møter vi igjen i fagene Metode I og Metode II senere i studiet.

Arbeidsformer

Forelesninger, seminardeltakelse, obligatoriske innleveringsoppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	4 Timer	Bestått - Ikke bestått	

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatoriske innleveringsoppgaver

Studentene må bestå 2 obligatoriske innleveringsoppgaver for å få rett til å ta eksamen.

Leveringsfrist angis i begynnelsen av semesteret.

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Økonomisk-administrative fag - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til SV-fakultetets evalueringssystem.

Litteratur

Hovedlitteratur:

- Aarli/Mæhle: Fra lov til rett (Gyldendal 2017)

Tilleggs litteratur:

- Knophs oversikt over Norges rett, 14. utgave (Oslo 2014) §§ 1-5

- Pål A. Bertnes og Halvor Kongshavn: Praktisk rettskildelære - juridisk informasjonssøking (Oslo

2012).

- Roald Hopsnes og Bjørn Henning Østenstad: Oppgavebok i Forvaltningsrett I (Bergen 2003) Del III
Juridisk metode og oppgaveteknikk pkt. 1 - 6.

- Johs. Andenæs: Innføring i rettsstudiet, 6. utgave (Oslo 2002).

- Erik Boe: Innføring i juss. Juridisk tenkning og rettskildelære (Oslo 2010).

- Torstein Eckhoff og Jan Helgesen: Rettskildelære, 5. utgave (Oslo 2001).

- Erik Monsen: Innføring i juridisk metode og oppgaveteknikk (2012) kapittel 27.

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på
Canvas senest innen semesterstart.

Examen Philosophicum - HH

Emnekode: SVEXPHIL_4, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Høst, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Tarjei Mandt Larsen (Emneansvarlig)

-Morten Tønnessen (Faglærer)

Introduksjon

Emnet introduserer studentene for noen av de mest sentrale spørsmålene vedrørende menneskelig erkjennelse og moralsk og politisk praksis, slik disse er blitt stilt i løpet av filosofiens historie og slik de stilles i dag. Emnet gir videre en elementær innføring i vitenskapelig tenking. Et overordnet mål er å øke studentenes evne til å reflektere over innholdet i det faglige stoffet de studerer. Det er videre et mål at studentene skal oppøves i å se likheter og ulikheter mellom forskjellige fagtradisjoner, samt stimuleres til respekt for andre fagområder enn deres eget

Læringsutbytte

Etter at studentene har fullført emnet, forventes det at de skal ha tilegnet seg følgende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Studenten

- Skal ha kunnskap om grunnleggende filosofiske problemstillinger som drøftes innen disipliner som kunnskapsteori, vitenskapsfilosofi, etikk og politisk filosofi
- Skal ha kunnskap om grunnleggende kunnskaps- og vitenskapsfilosofiske begreper og teorier
- Skal ha kunnskap om grunnleggende filosofiske begreper og teorier om moralsk og politisk praksis med henblikk på samspillet mellom individ og samfunn
- Skal ha kunnskap om de ulike vitenskapenes likheter og forskjeller, fellesgrunn og egenart

Ferdigheter

Studenten

- Skal kunne reflektere selvstendig rundt grunnleggende problemstillinger som drøftes innen disipliner som kunnskapsteori, vitenskapsfilosofi, etikk og politisk filosofi
- Skal kunne drøfte påstander og argumentere selvstendig for egne konklusjoner

Generell kompetanse

Studenten

- Skal ha forståelse for akademiske verdier og normer
- Skal være allment orientert innen etikk og vitenskapsteori
- Skal kunne forholde seg kritisk til vitenskapelig kunnskapsproduksjon

Innhold

Emnet er innrettet mot to hovedtyper av problemstillinger:

Teoretisk-filosofiske problemstillinger

Kurset gir en innføring i ulike syn på hva som grunnleggende sett eksisterer, kunnskap, vitenskap, forståelse og språk. Pensum vil til en viss grad bli vinklet mot forsknings- og kunnskapstradisjoner som er aktuelle innenfor de respektive bachelorprogrammene.

Praktisk-filosofiske problemstillinger

Kurset er en innføring i etiske teorier, etisk argumentasjon og politisk filosofi. Sentrale ideer fra moralfilosofi og politisk filosofi vil presenteres og diskuteres for å kaste lys over viktige etiske spørsmål. Pensum vil til en viss grad bli vinklet mot forsknings- og kunnskapstradisjoner som er aktuelle innen de respektive bachelorprogrammene.

Arbeidsformer

1. Forelesninger (12 x 2 timer)

2. Seminarer (6 x 2 timer)

3. Selvstudium

Det forventes at studenten legger ned 250 til 300 arbeidstimer i faget.

Seminararbeidet skal forberede studentene på eksamen gjennom å gi mulighet til fordypning i de ulike deler av emnet.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	5 Timer	A - F	Ingen hjelpemidler tillatt

Overlapping

Emne	Reduksjon (SP)
Examen philosophicum (SVEXPHIL)	10
Examen Philosophicum - IH (SVEXPHIL)	10
ExPhil skoleeksamensmodell - IH/IS (SVEXPHIL)	10
ExPhil skoleeksamensmodell - IØL (SVEXPHIL)	10
Examen philosophicum for samfunnsfag (BSY141)	10
Examen philosophicum (BSNEXP)	10
Examen Philosophicum - IMKS (SVEXPHIL)	10
ExPhil skoleeksamensmodell - IMKS (SVEXPHIL)	10
Examen Philosophicum - NHS (SVEXPHIL)	10
ExPhil skoleeksamensmodell - NHS (SVEXPHIL)	10
Examen philosophicum (EXP100)	10
Examen philosophicum (EXP105)	10

Examen Philosophicum - IS (SVEXPHIL)	10
Examen philosophicum (MEXP100)	10

Åpen for

Regnskap og revisjon - bachelorstudium
Rettsvitenskap - bachelorstudium
Økonomisk-administrative fag - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til SV-fakultetets evalueringssystem.

Litteratur

Larsen, Mandt Tarjei og Wittusen, Cato (red.) (2014). Innføring i filosofi til Exphil. Oslo: Universitetsforlaget.

Familie- og barnerett

Emnekode: BRV100_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Vår, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

-Ola Johan Settem (Emneansvarlig)

-Turid Bie (Emneansvarlig)

Introduksjon

Emnet omhandler rettsforholdet mellom ektefeller og samboere og rettsforholdet mellom foreldre og barn. Videre omhandler emnet rettsreglene om barnevern og sentrale artikler i FN's barnekonvensjon.

Læringsutbytte

Kunnskaper:

Etter fullført emne skal studenten

- kjenne til reglene om inngåelse og oppløsning av ekteskap og om ektefellers underholdsplikt
- ha god kunnskap om reglene om formuesforholdet mellom ektefeller og delingen av formuen ved separasjon og skilsmisse
- ha kunnskap om de rettslige spørsmål som reiser seg mellom samboere både under samlivet og dersom samboerskapet oppløses
- ha god kunnskap om rettsforholdet mellom barn og foreldre, både når barnet bor sammen med begge foreldrene, bare den ene og ved samlivsbrudd; foreldreansvar, bosted, samværsrett, mekling, økonomisk underhold, og barnets med- og selvbestemmelsesrett.
- ha god kjennskap til rettsreglene om barnevern; organiseringen av barnevernet i Norge, de grunnleggende prinsippene som barnevernloven bygger på, tiltakene i barnevernet og saksbehandlingsreglene i barnevernssaker
- kjenne til FN's barnekonvensjon og dens forhold til norsk rett, herunder de fire generelle prinsippene (ikke-diskriminering, barnets beste, barnets rett til liv og utvikling og barnets rett til å bli hørt), med særlig vekt på barnets beste og retten til å bli hørt

Ferdigheter:

Etter fullført emne skal studenten

- kunne forklare hovedtrekkene ved reglene om inngåelse og oppløsning av ekteskap og om ektefellers underholdsplikt under ekteskapet
- kunne anvende reglene om ektefellers råderett, eiendomsrett, gjeldsansvar, sontringen mellom eierforhold og formuesordning og deling av formuen ved separasjon og skilsmisse (likedeling, skjevdeling, gjeldsfradrag, vederlagskrav og gjenstandsmessig fordeling).
- kunne beherske de rettslige spørsmål som er aktuelle for samboere
- kunne anvende reglene i barneloven om rettsforholdet mellom barn og foreldre
- kunne anvende reglene i barnevernloven i forhold til saksbehandling av ulike typer barnevernssaker

- kunne reflektere over reglene i barneloven og barnevernloven i lys av FNs barnekonvensjon

Generell kompetanse:

Etter fullført emne skal studenten

- ha innsikt i sentrale juridiske problemstillinger innenfor familie- og barneretten
- ha kompetanse til å kunne formidle og anvende juridisk kunnskap innenfor disse områdene på en juridisk forsvarlig måte

Innhold

Familierett:

- Ekteskapets inngåelse og oppløsning
- Ektefellers underholdsplikt
- Formuesforholdet mellom ektefeller; felleseie og særeie
- Ektefellers råderett over egne eiendeler
- Eiendomsretten til ektefellenes eiendeler - eneeie og sameie
- Ektefellers ansvar for gjeld
- Ektefellenes adgang til å avtale alternativer til lovens normalordning
- Gaver mellom ektefeller
- Ektepakten
- Eiendeler som er unntatt fra deling
- Deling av formuen ved separasjon og skilsmisse; likedeling, skjevdeling, gjeldsavleggelsen, vederlagskrav, fordeling av eiendeler, bruksrett til bolig og gyldigheten av avtaler mellom ektefeller
- Samboerforhold

Barnerett:

- Farskap og medmorskap
- Foreldreansvar, bosted og samvær
- Mekling
- Barnets med- og selvbestemmelsesrett
- Foreldrenes underholdsplikt

Barnevernrett:

- Organiseringen av barnevernet i Norge
- Grunnleggende prinsipper som barnevernloven bygger på; barnets beste, det mildeste inngreps prinsipp og det biologiske prinsipp
- De tre fasene i en barnevernssak; meldefasen, undersøkelsesfasen og tiltaksfasen
- Forholdet mellom frivillighet og tvang

FNs barnekonvensjon:

- Barnekonvensjonens stilling i Norge
- De fire generelle prinsippene med hovedvekt på hensynet til barnets beste og barns rett til å bli hørt

Arbeidsformer

Forelesninger, seminarer, obligatoriske innleveringsoppgaver.

Forventet tidsbruk for studenten er 250-300 timer.

Anbefalte forkunnskaper

BSS280 Forvaltningsrett I

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	6 Timer	A - F	Godkjent kalkulator. ,Konvensjoner, lover og forskrifter. ,Ordbok.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Innleveringsoppgave

Innleveringsoppgave

Studentene må bestå to obligatoriske innleveringsoppgaver for å få rett til å ta eksamen.

Leveringsfrist angis ved semesterstart.

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til SV-fakultetets evalueringssystem.

Litteratur

Lødrup, P. & Sverdrup, T., (2016). "Familierechten". 8. utgave. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. § 1 I-VI, § 2 III-IV, § 3, § 5 I-IV, VI og VII, § 6 I, IV, V, VI, IX og X, § 7 I-II, § 8 I-II, § 9-19, § 20 I-IV, §§ 21-22, § 23 I, § 24, §§ 27-33, (ca. 330 sider).

Kjønstad, A. & Syse, A. (2017). Velferdsrett I (6. utg.). Oslo: Gyldendal Juridisk. Kap. 10.1 - 10.5, kap. 10.7, kap. 10.8.4, kap. 10.9, kap. 10.10.3 og 10.11 (ca. 55 sider).

Kjønstad, A. & Syse, A. (2017) Velferdsrett II (5. utg.). Oslo: Gyldendal Juridisk. Kap. 6 (hele) (ca. 33 sider).

Høstmælingen, N., Kjørholt, E.S. & Sandberg, K., (2016). "Barnekonvensjonen - barns rettigheter i Norge. Oslo, Universitetsforlaget. Kapittel 1, 2, 3, 4, 5 og 17 (ca. 110 sider).

Anbefalt litteratur:

Prop. 169 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven mv. (bedre rettssikkerhet for barn og foreldre).

NOU 2016:16 Ny barnevernslov. Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse.
(Barnevernlovutvalget, opprettet ved kgl.res. 28. november 2014)

Bendiksen, R.L. & Haugli, T. (2015). «Sentrale emner i barneretten». 2. utgave. Oslo: Universitetsforlaget.

Holgersen, G., (2008). "Barnerett". Kristiansand: Høyskoleforlaget. Del III (ca. 170 sider).

Lindboe, Knut., (2012). «Barnevernrett». 6. utgave. Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 250 sider).

Lødrup, P. & Sverdrup, T., (2016). "Oversikt over familieretten. 5. utgave. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (ca. 150 sider).

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Forvaltningsrett II

Emnekode: BRV210_1, **Vekting:** 15 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Vår, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Truls Ellingsæter (Emneansvarlig)

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

Introduksjon

Studiet av forvaltningsretten er delt i to.

Forvaltningsrett I leses i første studieår og tar først og fremst sikte på å gi grundig kjennskap til reglene om forvaltningens saksbehandling og om klage, i hovedsak bestemmelsene i forvaltningsloven. I tillegg gir Forvaltningsrett I en første innføring i hovedtrekkene i den alminnelige forvaltningsretten. Forvaltningsrett II bygger videre på dette, og tar sikte på å gi studentene en mer inngående kunnskap i de personelle og materielle kompetansespørsmålene, samt virkningene av overskridelse av kompetanse. I faget tas også opp enkelte spesielemner som er egnet til å illustrere prinsipielle spørsmål, eller som er av stor samfunnsmessig betydning

Læringsutbytte

Etter at studentene har fullført emnet, forventes det at de skal ha tilegnet seg følgende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper:

Etter å ha gjennomført Forvaltningsrett II forventes det at studenten skal ha følgende:

- Grundig kjennskap til kravene til forvaltningsorganers organisering og til personelle kompetansespørsmål.
- Kunnskap om grensene for forvaltningsorganers kompetanse, rettsvirkningene av avgjørelser som treffes og konsekvensene av feil og kompetansesvikt.
- Kunnskap om når en avgjørelse er truffet av riktig organ.
- Kunnskap om instruksjons- og organisasjonskompetanse.
- Kunnskap om kravene som stilles til det rettslige grunnlaget for forvaltningsavgjørelser og de faktiske og vurderingsmessige premissene for slike, særlig sentralt står her legalitetsprinsippet og de rettslige kravene til utøving av forvaltningsskjønnet («forvaltningens frie skjønn»).
- Kunnskap om forvaltningsorganets kompetanse til å fastsette vilkår, gi tilsagn om fremtidig myndighetsutøving, eller slutte avtaler som ledd i forvaltningsvirksomhet.
- Kunnskap om rettsreglene om virkningene av kompetanseoverskridelse, herunder spørsmål om ugyldighet og erstatning, og reglene om rettslig kontroll og overprøving av forvaltningsvedtak.
- Kunnskap om de sentrale folkerettsregler som setter skranker for forvaltningens kompetanse.

Ferdigheter

Etter å ha gjennomført Forvaltningsrett II forventes det at studenten skal ha ferdigheter til å:

- Kunne identifisere, drøfte og ta stilling til spørsmål om grensene for forvaltningsorganers kompetanse, rettsvirkningene av avgjørelser som treffes og konsekvensene av feil og kompetansesvikt.
- Kunne ta stilling til om en avgjørelse er truffet av riktig organ, og kunne ta stilling til spørsmål om instruksjons- og organisasjonskompetanse.
- Kunne anvende de kravene som stilles til det rettslige grunnlaget for forvaltningsavgjørelser og til de faktiske og vurderingsmessige premissene for slike, særlig sentralt står her legalitetsprinsippet og de rettslige kravene til utøving av forvaltningsskjønnet («forvaltningens frie skjønn»).
- Kunne beherske og anvende rettsreglene om virkningene av kompetanseoverskridelse, herunder spørsmål om ugyldighet og erstatning, og reglene om rettslig kontroll og overprøving av forvaltningsvedtak.
- Kunne anvende sentrale folkerettsregler som setter skranker for forvaltningens kompetanse.

Generell kompetanse:

Etter å ha gjennomført Forvaltningsrett II forventes det at studenten skal ha kompetanse til å :

- Å kunne formidle kunnskapen og forståelsen som er tilegnet på en selvstendig, balansert og nyansert måte, både muntlig og i en strukturert skriftlig fremstilling.
- Å identifisere, analysere, drøfte og ta stilling til praktiske og teoretiske rettsspørsmål innen faget med grunnlag i anerkjent rettslig metode.
- Å tenke rettspolitisk.
- Å samarbeide med andre som en deltaker som bidrar aktivt til akademisk drøftelse og diskusjon av sentrale problemstillinger innen emnet.

Innhold

Forvaltningsrett er rettsreglene om organisering, ansvarsforhold og beslutningsmyndighet i den offentlige forvaltningen, om prosedyrer for behandling av saker, og om de rettighetene og pliktene borgerne har i forholdet til forvaltningen. Den offentlige forvaltningen er både statlige og kommunale organ, og en del forvaltningsrettsregler kommer til anvendelse også for selvstendige rettslige enheter som selskaper, stiftelser og lignende når disse er kontrollert av stat eller kommune. Stortinget og domstolene er offentlige organ, men er ikke en del av forvaltningen.

Temaet for forvaltningsrett er i første rekke generelle regler som gjelder for hele den offentlige forvaltningen, eller de største og mest sentrale delene av denne - den alminnelige forvaltningsrett. Men det gis også innføring i særregler på utvalgte spesialområder.

Arbeidsformer

Forelesninger, seminardeltakelse og obligatoriske innleveringsoppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	5 Timer	A - F	Lovsamling og særtrykk av lover. ,Ordbok.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk innleveringsoppgave

Obligatorisk innleveringsoppgave

Studentene må få godkjent på obligatoriske innleveringsoppgaver for å få rett til å ta eksamen. Leveringsfrist angis ved semesterstart. Informasjon om obligatorisk undervisningsaktivitet vil bli opplyst om på Canvas.

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolen ved UiS evalueringssystem.

Litteratur

Hovedlitteratur er Torstein Eckhoff og Eivind Smith, Forvaltningsrett, 10. utgave, kap. 8 - 10 og kap. 20-33.

Tilleggs litteratur: Jan Fridthjof Bernt og Ørnulf Rasmussen, Frihagens forvaltningsrett, Bind I, 2. utgave, kap. 3, kap. 9 s. 320-341 og kap. 10 s. 351-355.

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Forvaltningsrett I

Emnekode: BRV105_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Høst, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Svein Erik Høie (Emneansvarlig)

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

Introduksjon

Forvaltningsrett I er et juridisk emne som gir kunnskaper om sentrale regler som gjelder for forvaltningen (stat, kommune og fylkeskommune). Sentralt i emnet står en oversikt over hva forvaltningsvirksomhet er, og hvilke saksbehandlingsregler som gjelder for de ulike typer virksomheter. Emnet gir dermed også kunnskaper om hvilke rettigheter en har overfor forvaltningen

Læringsutbytte

Kunnskaper

Etter å ha gjennomført emnet skal studenten:

- ha kunnskap om forvaltningsvirksomhet og forvaltningsapparatet.
- ha kunnskap om kravet om rettsikkerhet i forvaltningen.
- ha kunnskap om reglene om organisering, ansvarsforhold og avgjørelseskompetanse i den offentlige forvaltning.
- ha kunnskap om de rettigheter og plikter borgerne har overfor forvaltningen.
- ha kunnskap om reglene om forvaltningens saksbehandling.

Ferdigheter.

Studenten skal:

- kunne anvende de saksbehandlingsreglene som gjelder i offentlig virksomhet.
- vite hvordan ulike saker skal behandles av det offentlige.
- vite hvilke rettigheter private personer har på det ulike trinn av saksbehandlingen.

Generell kompetanse:

Studenten skal:

- beherske den prosessuelle forvaltningsretten, det vil i hovedsak si saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og offentleglova.
- ha en viss kjennskap til oppbygningen av statlig og kommunal forvaltning.
- ha noe kjennskap til forvaltningens kompetanse, spesielt det såkalte legalitetsprinsippet.

Innhold

Forvaltningsrett er rettsreglene om organisering, ansvarsforhold og avgjørelseskompetanse i den offentlige forvaltningen, og om de rettigheter og plikter borgerne har overfor forvaltningen. Med offentlig forvaltning menes både organ for stat og kommune, og private som tar avgjørelser på vegne av det offentlige om rettigheter eller plikter for borgerne. Dette kan være kollegiale organ, som kommunestyre, fylkesskolestyre eller styret ved Universitetet i Stavanger, eller administrative organ som rådmannen, fylkesmannen og departementene. Stortinget og domstolene er derimot ikke en del av forvaltningen. Tema for forvaltningsrett er de generelle reglene som gjelder for hele den offentlige forvaltningen eller de største eller mest sentrale delene av denne - det som også blir kalt alminnelig forvaltningsrett. Studiet av forvaltningsretten er delt i to, Forvaltningsrett I og Forvaltningsrett II. Forvaltningsrett I tar først og fremst sikte på å gi grundig kjennskap til reglene om forvaltningens saksbehandling som er nedfelt i forvaltningsloven (herunder klage over forvaltningsvedtak, til og med fvl. § 34).

Arbeidsformer

Forelesninger, gruppearbeid og gjennomgang/diskusjon av oppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	5 Timer	A - F	,Norges Lover /særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer.

Det vil bli opplyst om hva som er godkjente hjelpemidler ved eksamen på Canvas ved semesterstart.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatoriske innleveringer

1 eller 2 obligatoriske innleveringsoppgaver som må være godkjente for å avlegge eksamen.

Informasjon om obligatorisk undervisningsaktivitet vil bli gitt på Canvas.

Overlapping

Emne	Reduksjon (SP)
Forvaltningsrett I (BSS280)	10

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolen ved UiS sitt evalueringssystem.

Litteratur

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest ved semesterstart.

Hovedlitteratur:

Eckhoff og Smith: Forvaltningsrett, kap. 1-7, 11-19 (resten av boken er emner som hører til Forvaltningsrett II)

Anbefalt litteratur:

Innjord, Frode: Forvaltningsretten (§§ 110-116), i Knophs oversikt over Norges rett

Hans Petter Graver: Alminnelig forvaltningsrett

Frihagens Forvaltningsrett. Utgave 2003 eller nyere ved J F Bernt og Ø Rasmussen

Roald Hopsnes og Bjørn Henning Østenstad: Oppgavebok i forvaltningsrett I. Kursoppgaver, oppgaver for selvstudium, juridisk metode og oppgaveteknikk.

Kommentarutgaver:

Frihagen, Arvid: Forvaltningsloven bind I-II, Oslo 1986.

Frihagen, Arvid: Offentlighetsloven bind I-II, Oslo 1994.

Woxholth, Geir: Forvaltningsloven med kommentarer, 3. utg. Oslo 1999.

J.F. Bernt: Kommentarer til forvaltningsloven.

Tre lovkommentarer som går betydelig lengre enn læringskravene forutsetter.

Juridisk metode II

Emnekode: BRV320_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Høst, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Truls Ellingsæter (Emneansvarlig)

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

Introduksjon

Juridisk metode II tar sikte på å gi studentene en forståelse for hvordan jurister tar standpunkt til rettsspørsmål - hva de bygger på, og hvordan de argumenterer. Faget er generelt og knytter seg til alle de øvrige juridiske fagene ved at tema for rettskilde- og metodelæren er hvilke kilder, hensyn og avveininger som er relevante for rettslige standpunkt, og de krav som stilles til riktige juridiske resonnementer om innholdet og anvendelsen av rettsregler.

Læringsutbytte

Etter at studentene har fullført emnet, forventes det at de skal ha tilegnet seg følgende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper:

Kandidaten skal ha gode kunnskaper om:

- forholdet mellom fakta, rettskildefaktorer og rettsregel,
- hvordan rettskildefaktorene fungerer som primærgrunnlag, tolkingsbidrag og støttemomenter i rettsanvendelsesprosessen,
- innholdet i prinsippene som styrer bruken av rettskildefaktorene på veien frem til innholdet i en rettsregel, samt evne til å forklare innholdet i prinsippene for harmonisering av motstrid mellom rettsregler,
- lovtekst som grunnlag for å løse rettsspørsmål, og om tolking av lovtekst med tolkingsbidrag fra andre rettskildefaktorer, især forarbeider og rettspraksis,
- regeldanning på områder uten lov, basert på analogisk eller antitetiske slutninger, alminnelige rettsgrunnsetninger eller ulike former for praksis,
- betydningen av individuelle valg og vurderinger i rettsanvendelsesprosessen samt
- internasjonale rettskildefaktorer, og særlig om betydningen av folkerettslige regler og internasjonalt lovsamarbeid ved den norske rettsanvendelsen.

Ferdigheter:

Kandidaten skal kunne:

- redegjøre for identifikasjon og presisering av rettsspørsmål,
- formulere en rettslig problemstilling på en riktig måte, og om nødvendig skille presist mellom flere ulike rettslige problemstillinger,
- skille mellom de ulike rettskildefaktorenes rolle ved presiseringen av innholdet i en rettsregel,
- redegjøre for og drøfte metodiske problemstillinger på en selvstendig måte både skriftlig og

muntlig samt samhandle med andre om metodiske problemstillinger, og herunder kunne kommentere andre studenter skriftlige og muntlige arbeid.

Generell kompetanse

Kandidaten skal kunne:

- formidle forståelsen som er oppnådd på kurset, på en selvstendig, balansert og nyansert måte, både muntlig og skriftlig,
- selvstendig analysere og vurdere rettsanvenderes metode-/rettskildebruk samt kunne bruke forståelsen som er oppnådd på kurset, til å drøfte rettsspørsmål så vel som rettskildemessige problemstillinger på et høyt teoretisk nivå med juss-studenter, jurister og andre personer eller institusjoner i allmennheten.
- diskutere problemstillinger på et høyt teoretisk nivå med juss-studenter, jurister og andre personer eller institusjoner i allmennheten.

Innhold

Gjennom studier av de øvrige juridiske fagene vil studentene ha tilegnet seg en praktisk beherskelse av rettskilde- og metodelæren på de ulike fagområder. Formålet med faget her er å rendyrke en fokusering på rettskilde- og metodespørsmålene og gi en bedre forståelse av karakteren av og grunnlaget for rettsanvendelsen generelt. Faget fokuserer også på likhetstrekk og variasjoner i rettskildebruken mellom de ulike rettsområder.

Juridisk metode II får derfor et mer abstrakt preg enn de fleste andre juridiske fag idet man her studerer normene bak identifiseringen, tolkingen og anvendelsen av de mer konkrete rettsreglene. En slik mer prinsipiell forståelse av disse normene er nødvendig for at juristen skal kunne forstå karakteren av sin egen virksomhet og være i stand til å resonnere selvstendig og kritisk i forhold til andre jurister. Rettskilde- og metodelæren er derfor en viktig del av den modningsprosess juristutdanningen tar sikte på.

Arbeidsformer

Forelesninger, seminardeltakelse og obligatoriske innleveringsoppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	5 Timer	A - F	Engelsk-norsk ordbok. ,Kompendier og artikler. ,Lovsamling og særtrykk av lover. ,Norsk-engelsk ordbok. ,Ordbok.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk innleveringsoppgave

Obligatorisk innleveringsoppgave

Studentene må få godkjent obligatoriske innleveringsoppgaver for å få rett til å ta eksamen.

Leveringsfrist angis ved semesterstart. Informasjon om obligatorisk undervisningsaktivitet vil bli opplyst om på Canvas.

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolen ved UiS evalueringssystem.

Litteratur

Hovedlitteratur

- Nils Nygaard: Rettsgrunnlag og standpunkt, universitetsforlaget, 2. utg. kap.1- 8, 9 I, II 1-6 og IV og 11. De øvrige delene av boken er støtte- og fordypningslitteratur.

Tilleggs litteratur

- Torstein Eckhoff: Rettskildelære, Universitetsforlaget, 5. utg v/Jan Helgesen, særlig kap. 1, 5, 9 og 12.
- Bernt/Mæhle, Rett, samfunn og demokrati, Gyldendal Akademisk (2007), kapitel 8 (s.177-188).
- Hans Petter Graver, Rett, retorikk og juridisk argumentasjon: keiserens garderobe og andre essays, Universitetsforlaget 2010, kap. 2 (Keiserens garderobe: Eckhoffs rettskildelære og utfordringer fremover) og kap. 8 (I prinsippet prinsipiell - om rettsprinsipper). Kapitlene finnes også som artikler i Tidsskrift for Rettsvitenskap.
- Monsen, Om miljøhensyn på formuesrettens område, LoR 2007 s. 613-630.
- Sæther Mæhle, Grenser for rettsanvendelsesskjønn, Gyldendal Akademisk (2005), avsnitt 3.2.2.2 (s. 86-100).
- Knut Martin Tande, Individuelle valg og vurderinger i rettsanvendelsesprosessen, JV 2011 s. 1-36.

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Juridisk metode I

Emnekode: BRV120_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Vår, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Erik Titlestad Monsen (Faglærer)

-Benn Folkvord (Emneansvarlig)

Introduksjon

Kurset tar for seg rettskildede prinsippene, som er de prinsippene, normene og retningslinjene som må anvendes ved besvarelsen av rettsspørsmål. I faget juridisk metode blir rettskildede prinsippene studert, mens man i andre fag anvender rettskildede prinsippene. Kursets hovedfokus er rettet mot relevans-, slutnings- og vekt-/harmoniseringsprinsippene, men også andre rettskildede prinsipper vil bli omtalt.

Læringsutbytte

Etter at studentene har fullført emnet, forventes det at de skal ha tilegnet seg følgende kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse:

Kunnskap:

Kandidaten skal etter fullført emne ha gode kunnskaper om:

- Rettsanvendelsesprosessen
- Rettskilder
- Relevans-, slutnings- og vekt-/harmoniseringsprinsippet
- Prinsippene for lovtolkning
- Prinsippene for anvendelse av ulovfestet rett
- Prinsippene for regeldanning på «lovtomt» område

Ferdigheter:

Kandidaten skal etter fullført emne ha ferdigheter til:

- Å både muntlig og skriftlig kunne formidle kunnskapen og forståelsen som er tilegnet i faget på en selvstendig, balansert og nyansert måte, herunder :
- Å kunne redegjøre for sentrale relevans-, slutnings- og vekt-/harmoniseringsprinsipper
- Å kunne redegjøre for prinsippene for lovtolkning
- Å kunne redegjøre for prinsippene for anvendelse av ulovfestet rett og prinsippene for regeldanning på "lovtomt" område

Generell kompetanse:

Kandidaten skal etter fullført emne ha kompetanse til:

- Å både muntlig og skriftlig kunne formidle kunnskapen og forståelsen som er tilegnet i faget

på en selvstendig, balansert og nyansert måte, herunder:

- Å kunne redegjøre for sentrale relevans-, slutnings- og vekt-/harmoniseringsprinsipper
- Å kunne redegjøre for prinsippene for lovtolkning
- Å kunne redegjøre for prinsippene for anvendelse av ulovfestet rett og prinsippene for regeldanning på "lovtomt" område

Innhold

Kurset tar for seg rettskildeprinsippene, som er de prinsippene, normene og retningslinjene som må anvendes ved besvarelsen av rettsspørsmål. I faget juridisk metode blir rettskildeprinsippene studert, mens man i andre fag anvender rettskildeprinsippene. Kursets hovedfokus er rettet mot relevans-, slutnings- og vekt-/harmoniseringsprinsippene, men også andre rettskildeprinsipper vil bli omtalt.

Arbeidsformer

Forelesninger, seminardeltakelse og obligatoriske innleveringsoppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	4 Timer	A - F	Lovsamling. ,Ordbok. ,Utskrift av lovtekst og forskrift fra lovdata.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk oppgave

Obligatorisk oppgave 2

Studentene må bestå to obligatoriske innleveringsoppgaver for å få rett til å ta eksamen.

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til SV-fakultetets evalueringssystem.

Litteratur

Hovedlitteratur:

- Erik Monsen: Innføring i juridisk metode og oppgaveteknikk, 2012 (Cappelendamm Akademisk)
- Magnus Aarbakke: Harmonisering av rettskilder, i TfR 1966 s. 499-518
- Hans Petter Graver: I prinsippet prinsipiell - om rettsprinsipper. i TfR 2006

Tilleggs litteratur:

- Nils Nygaard: Rettsgrunnlag og standpunkt, Bergen, 2. utgave, 2004
- Torstein Eckhoff og Jan Helgesen: Rettskildelære, Oslo, 5. utgave, 2001
- Mads Henry Andenæs: Rettskildelære, Oslo 1997 (2.opplag uendret opptrykk 2003), kap.

1-21 (ca. 160 sider)

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Kontraktsrett I

Emnekode: BRV110_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Vår, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Liv Shelby (Emneansvarlig)

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

Introduksjon

Kontraktsretten er først og fremst læren om - og i hvilken utstrekning - den enkelte kan binde seg selv, f.eks. til å betale penger, levere en vare (en naturalytelse), eller yte en tjeneste.

Læringsutbytte

Etter fullført emne forventes det at studentene har:

Kunnskap

- Kunnskap om de rettsregler og prinsipper som må anvendes for å avgjøre om en person er bundet kontraktsrettslig, særlig knyttet til avtaleinngåelse;
- Kunnskap om de rettsregler og prinsipper som må anvendes for å fastlegge innholdet av et kontraktsrettslig bindende utsagn, særlig knyttet til avtaletolking;
- Kunnskap om de rettsregler og prinsipper som må anvendes for å avgjøre om et kontraktsrettslig bindende utsagn er ugyldig, særlig knyttet til reglene om rettslig handleevne (habilitet), tilblivelsesmangler (falsk, tvang, svik, uredelighet ol), lovstrid og lignende ufravikelighetsregler;
- Kunnskap om regler om at urimelige avtaler ikke kan gjøres gjeldende, særlig knyttet til avtaleloven § 36;
- Kunnskap om reglene om representasjon, dvs. reglene om binding ved bruk av fullmektiger og andre representanter;
- Kunnskap om hovedtrekk i den internasjonale utvikling i kontraktsretten som kan få betydning for norsk kontraktsrett.

Ferdigheter

Studentene skal kunne

- Analysere og forstå de rettsregler og prinsipper som må anvendes for å avgjøre om en person er bundet kontraktsrettslig, særlig knyttet til avtaleinngåelse;
- Analysere og forstå de rettsregler og prinsipper som må anvendes for å fastlegge innholdet av et kontraktsrettslig bindende utsagn, særlig knyttet til avtaletolking;
- Analysere og forstå de rettsregler og prinsipper som må anvendes for å avgjøre om et kontraktsrettslig bindende utsagn er ugyldig;
- Analysere og forstå regler om at urimelige avtaler ikke kan gjøres gjeldende, særlig knyttet til avtaleloven § 36;
- Analysere og forstå reglene om representasjon,

Generell kompetanse:

Studentene skal kunne

- Formidle forståelsen som er tilegnet på en selvstendig, balansert og nyansert måte, både muntlig og i en strukturert skriftlig fremstilling;
- Identifisere, analysere, drøfte og ta stilling til praktiske og teoretiske rettsspørsmål i med grunnlag i anerkjent rettslig metode;
- Samarbeide med andre som en deltaker som bidrar aktivt til akademisk drøftelse og diskusjon av sentrale problemstillinger innen emnet.

Innhold

Kontraktsretten er først og fremst læren om - og i hvilken utstrekning - den enkelte kan binde seg selv, f.eks. til å betale penger, levere en vare (en naturaltelse), eller yte en tjeneste. Adgangen til binding følger av den private autonomi, som er en ulovfestet regel. Bindingen innebærer at forpliktelsene en part påtar seg, om nødvendig kan håndheves av rettsapparatet. Avtalefriheten er en konsekvens av den private autonomi.

Bindingen kan være ubetinget, ved at den som binder seg ikke stiller betingelser, f.eks. gaver til humanitære organisasjoner. Bindingen kan alternativt være betinget. Den som binder seg, forplikter seg i så fall på vilkår av at også den annen part binder seg. En typisk betingelse er at den annen part må yte et vederlag. Plikt til å yte en vare eller en tjeneste kan gjøres betinget av at mottakeren yter et vederlag i penger. Plikt til å yte penger kan gjøres betinget av vederlag i form av en vare eller tjeneste. De fleste avtaler, eller synonymt kontrakter, er slike gjensidige disposisjoner - rettsforhold der begge partene har bundet seg, men bindingen er betinget av at den annen part yter et vederlag. Hovedproblemene i kontraktsretten er om partene er bundet, og hvis ja, innhold og virkninger av slik binding.

Det nærmere studium av kontraktens innhold når det bl.a. gjelder lovgivningen om kjøp og andre spesielle avtaletyper er lagt til kontraktsrett II.

Arbeidsformer

Forelesninger, seminardeltakelse og obligatoriske innleveringsoppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	4 Timer	A - F	Kompendium, Lovsamling og særtrykk av lover. ,Ordbok.

Kompendiet kan kjøpes på attende for kr. 80

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk innleveringsoppgave

Obligatorisk innleveringsoppgave

Studentene må bestå obligatoriske innleveringsoppgaver for å få rett til å ta eksamen.

Overlapping

Emne	Reduksjon (SP)
Kontraktsrett (BØK370)	5

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til SV-fakultetets evalueringssystem.

Litteratur

Hovedlitteratur:

Johan Giertsen: Avtaler (3. utgave, Universitetsforlaget 2014).

Tilleggs litteratur:

- Hauge, Hilde: Ugyldighet ved formuerettslige disposisjoner, Universitetsforlaget 2009
- Jo, Hov/Alf Petter Høgberg: Alminnelig avtalerett. Oslo 2009
- Woxholth, Avtalerett, 10. utgave. Oslo 2017.
- Lilleholt, Kåre: Kontraktsrett og obligasjonsrett (Oslo 2017) s. 43-114 og s. 241-258 og s. 399-473
- Mathilde Lund Meltvedt: Oppgavesamling i avtalerett (Oslo 2014).

I tillegg til denne litteratur vil det bli lagt vekt på studium av annet kildemateriale, særlig rettsavgjørelser.

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Kontraktsrett II

Emnekode: BRV310_1, **Vekting:** 15 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Vår, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Magnus Roald Martinussen (Emneansvarlig)

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

Introduksjon

Alminnelig obligasjonsrett med vekt på gjennomføring av kontrakt og kontraktsbrudd, samt utvalgte sentrale pengekravsrettslige emner.

Læringsutbytte

Etter at studentene har fullført emnet, forventes det at de skal ha tilegnet seg følgende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper:

Studenten skal ha

- kjennskap til og oversikt over det komplekse rettsstoffet i kontraktsretten og pengekravsretten:
- kjennskap til kontraktens betydning og funksjon
- kjennskap til rettsutviklingen i domspraksis, særlig de viktigste høyesterettsdommene om kontraktsbrudd og om pengekrav
- forståelse for ulovfestede elementer i kontraktsretten og pengekravsretten, herunder hvordan rettsregler og prinsipper forklares og vurderes i løpende kritisk dialog mellom teori og praksis
- kjennskap til de grunnleggende prinsipper for utforming av regler om kontraktsbrudd og misligholdsbeføyelser
- kjennskap til de pengekravsrettslige reglene om betaling, overdragelse og mislighold av pengekrav

Ferdigheter:

Studenten skal

- kunne analysere rettsstoffet med siktemål å:
- mestre tolkning og anvendelse av preseptoriske lovregler, med særlig vekt på spørsmål der lovteksten må ses i sammenheng med lovens eventuelle internasjonale forankring, lovtekstens forarbeider og lovformål samt domspraksis
- mestre tolkning av kontrakter både på forbruker- og næringsområdet samt kunne håndtere samspill mellom deklarasjonslov og ikke ulovfestede prinsipper
- mestre reglene om bortfall av pengekrav ved foreldelse
- kunne utrede og utlede rettsskapende bidrag fra domstolene, med særlig vekt på høyesterettspraksis
- kunne skille mellom sikre og usikre løsninger og i siste tilfelle være i stand til å argumentere

juridisk forsvarlig både når det gjelder den beste eller riktigste løsning - og når det gjelder hensyn som kan tale for og i mot tenkelige løsninger i gitte tilfelle.

Generelle kompetanse:

Studenten skal

- være i stand til å arbeide selvstendig ved håndtering av kontraktsrettslige og pengekravsrettslige problemer
- kunne foreta en teoretisk utredning av hva som antas å være gjeldende rett i gitte tilfelle, i rådgivning basert på rettsstoffet og ved utenrettslig forebygging av tvister (f. eks. kontraktsskrivning) eller i aktuell konflikthåndtering (f. eks. begrunnet avgjørelse i en tvist).

Innhold

Kurset i kontraktsrett og pengekravsrett behandler vare- og tjenestekontrakter med hovedvekt på kjøpsavtaler, og har både en kunnskapsdel, en forutsetning om metodisk mestring og om evne til å gjøre selvstendige vurderinger. Kurset bygger videre på Kontraktsrett I, som omfatter avtaleinngåelse, ugyldighet og representasjon.

Tredje studieår (Kontraktsrett II) settes de kontraktsrettslige og pengekravsrettslige regler om vare- og tjenesteleveranser i fokus ved gjennomgang av kontraktspartenes plikter overfor hverandre, tolkning, problemstillinger ved kontraktsopphør og kontraktsrevisjon og misligholdslæren. Målet er mestring av artsforskjellig og til dels sterkt fragmentert og derfor uoversiktlig rettsstoff innenfor kontraktsretten og pengekravsretten. Det kan gjelde ufravikelig (preseptorisk) lovgivning i forbrukerforhold, utfyllende lovgivning i næringsforhold, prinsipper og retningslinjer for tolkning av konkrete avtaler og standardvilkår, betydningen av domspraksis (særlig Høyesteretts praksis) eller av mindre håndfaste "allmenne prinsipper".

Arbeidsformer

Forventet tidsbruk 405 timer. Lesing av pensumlitteratur og annen litteratur. Forelesninger, seminardeltakelse, innleveringsoppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	4 Timer	A - F	Norges Lover eller annen lovsamling som kun inneholder offisiell lovtekst uten kommentarer (Lovdata-utskrifter er ikke tillatt).

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk oppgave

Informasjon om obligatorisk undervisningsaktivitet vil bli opplyst om på Canvas.

Overlapping

Emne	Reduksjon (SP)
Kontraktsrett (BØK370)	5

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolen ved UiS evalueringssystem.

Litteratur

Hovedlitteratur:

1) Viggo Hagstrøm: Obligasjonsrett (2. utg. 2011), kap. 1-2, 4-10, 15-21, 27-28, 30, 32, 37-39.

2) Roald Martinussen: Kjøpsrett (6. utg. 2012)

3) Knophs Oversikt Over Norges Rett - avsnittene om Kontraktsrett, Obligasjonsrett og Pengekravsrett (ulike utgaver, betegnelsene kan variere noe i de ulike utgavene, bruk helst en utgave nyere enn finansavtaleloven av 1999).

Tilleggs litteratur:

Erlend Haaskjold: Obligasjonsrett, en innføring (2017)

Jo Hov: Avtalebrudd og partsskifte (2002)/Jo Hov og Alf Petter Høgberg: Obligasjonsrett (2016)

Trygve Bergsåker: Pengekravsrett (2015), kap. I-II, IV, VI, VIII, XI-XII, XV.

Peter Christian Frølich og Hans Nyvold Kjellby: Innføring og oppgavesamling i Kontraktsrett

Kai Krüger: Norsk kjøpsrett

Olav Torvund: Pengekravsrett.

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Norske og internasjonale rettslige institusjoner

Emnekode: BRV200_1, **Vekting:** 15 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Høst, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Ola Johan Settem (Emneansvarlig)

Introduksjon

Emnet handler om de viktige rettslige institusjoner nasjonalt, og enkelte viktige internasjonale rettslige institusjoner. Emnet gir kunnskap om sentrale rettsregler og prinsipper innenfor rettsområdene statsforfatningsrett, folkerett og EU/EØS-rett. Emnet gir kunnskap om hvordan regler på disse rettsområdene blir til og tolkes.

Læringsutbytte

Etter at studentene har fullført emnet, forventes det at de skal ha tilegnet seg følgende kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse:

Kunnskaper

I statsrett skal kandidaten ha god kunnskap om:

- rettskildene i statsretten og tolkning av grunnlovsregler
- begrepet "konstitusjon"
- konstitusjonen som politisk dokument og som positiv rett
- de konstitusjonelle hovedreglenes forhold til ideologiske grunnkrav til statens styre (demokrati, rettsstat og menneskerettigheter)
- reglene om forfatningsendring
- hovedreglene om de høyeste statsorganenes organisering, saksbehandling og kompetanse
- folkerettens stilling i norsk rett
- konstitusjonens grunnlag for internasjonalt samarbeid
- hovedreglene om kontroll og ansvar

I folkerett skal kandidaten ha god kunnskap om:

- hva som kjennetegner folkeretten som et rettssystem
- rettskildene i folkeretten og folkerettslig metode
- hvordan folkerettsregler blir til og endres
- reglene om inngåelse og tolking av traktater
- folkerettens subjekter
- hva som kjennetegner en stat og reglene om statsterritorium og jurisdiksjon
- reglene om statlig maktbruk og intervensjon
- sentrale folkerettslige aktører, med spesiell vekt på FN
- de formål og prinsipper som FN bygger på, og kompetansen til Sikkerhetsrådet

I EU/EØS-rett skal kandidaten ha god kunnskap om:

- EU-og EØS-rettslig metode
- hovedtrekkene ved EØS-avtalen, og de sentrale EU- og EØS-institusjonenes oppgaver og kompetanse
- hovedtrekkene i lovgivningsprosessen i EU, og reglene for nye rettsakter i EØS-retten
- gjennomføring og betydning av nye rettsakter i nasjonal rett
- hovedtrekkene ved forbudene mot hindringer for fri bevegelse av varer, personer, tjenester og kapital over landegrensene

Ferdigheter

På alle fagområdene skal kandidaten ha ferdigheter til å:

- identifisere, analysere, drøfte og ta stilling til praktiske og teoretiske rettsspørsmål med grunnlag i anerkjent rettslig metode
- formidle selvstendig juridisk arbeid både skriftlig og muntlig samt
- bidra i faglig samhandling med andre, og herunder kunne kommentere andre studenters skriftlige og muntlige arbeid

Generell kompetanse:

Kandidaten skal ha kompetanse til å:

- benytte kunnskapene fra konstitusjonell og internasjonal rett til bedre å forstå juridisk metode samt øvrige juridiske fags grunnlag og grenser,
- gjøre greie for det dynamiske samspillet mellom statsmaktene, mellom nasjonale og internasjonale rettslige institusjoner, mellom nasjonal og internasjonal rett, og for hvordan samspillet virker inn på utformingen av og tolkingen av retten
- bruke forståelsen som er oppnådd i emnet til å drøfte konkrete rettsspørsmål, så vel som samspillet mellom makt, politikk og rett, på høyt teoretisk nivå med juss-studenter, jurister og andre personer eller institusjoner i allmennheten.

Innhold

Emnet handler om de viktige rettslige institusjoner nasjonalt, og enkelte viktige internasjonale rettslige institusjoner.

Det er flere forbindelser mellom fagområdene. I statsretten behandles de grunnleggende rettsregler om stats- og rettssystemet innad i Norge og om dets forhold til det internasjonale samfunnet. I folkeretten behandles forholdet mellom stater og rettsforholdene til internasjonale organisasjoner. Fagenes sammenheng skyldes blant annet at folkerettslige forpliktelser i stor grad bygger på beslutninger fattet med grunnlag i den nasjonale konstitusjonen, og at forpliktelsene på ulike måter er av stor betydning i nasjonal rett. Enkelte temaer berøres i begge fagene, blant annet statsterritoriets utstrekning og rettslige betydning samt nasjonale myndigheters jurisdiksjon i og utenfor territoriet.

Statsforfatningsretten og EØS-retten belyser hverandre på flere måter. Blant annet belyser grunnlovens regler om overnasjonalt samarbeid (§§ 1, 26, 93 og 112) grensen mellom folkerettslige avtaler, som EØS-avtalen, og overnasjonale rettsdannelser, som reiser større konstitusjonelle problemer. Et annet eksempel er trinnhøydeprinsippet, som står sentralt i den konstitusjonelle retten, og som er beslektet med de spesielle rangordninger som EØS-loven § 2 (og menneskerettighetsloven § 3) innfører.

Forbindelsen mellom folkerett og EØS-rett blir spesielt tett. EU-retten kan gjøres til folkerettslige forpliktelser for Norge gjennom vedtak i EØS-organene. EØS-retten er gjort til intern rett gjennom lovgivning.

Emnet har flere forbindelser også til flere andre fagområder. Den norske rettskildelæren (metodelæren) har sitt grunnlag i konstitusjonen, men må suppleres med den metode som har grunnlag i folkeretten og EØS-retten. Dette er tema som berøres både i NIRI og i kurset Juridisk metode II. Videre er forståelse for reglene i statsretten på mange måter en forutsetning for å sette rettsreglene i (særlig) forvaltningsretten inn i den rette faglige kontekst. Samtidig setter folkerett og EØS-rett på enkelte punkter rammer for forvaltningsretten.

Arbeidsformer

Forelesninger, seminardeltakelse og to obligatoriske innleveringsoppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	6 Timer	A - F	Ordbok.

Hjelpemidler til eksamen

1. Norske lover og forskrifter: lovsamling eller særtrykk.
2. Møse: «Folkerettslige tekster» eller Buflod, Sannes og Aasebø: «Folkerettslig tekstsamling» eller Fauchald og Tuseth: «Global and Regional Treaties».
3. Hamre, Inger og Fredrik Sejersted (red.): «EU- og EØS-relevante tekster».
4. Kompendiene: "Regelverk for Stortingets eksterne organer og Bevilgningsreglement" og "Stortingets forretningsorden, Grunnloven og Ansvarlighetsloven" (utgiver er Stortingets administrasjon).
5. Utskrift fra lovdata av gjeldende versjoner av: Grunnloven, Stortingets forretningsorden og Bevilgningsreglementet.
6. Alminnelig rettskrivingsordbok på bokmål eller nynorsk.
7. Alminnelig ordbok på fremmedspråk med oversettelse til norsk eller engelsk.

Det er tillatt å ha fingermarkører i hjelpemiddelet. Med unntak for navn på lov/traktat (eller forkortelse for det) er stikkord og lignende ikke tillatt på fingermarkørene.

Hjelpemidlene skal medbringes i trykt utgave eller kopi av trykt utgave med forsiden først. Med unntak for punkt 5 kan ingen hjelpemidler medbringes i form av utskrift fra Internett eller database.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk oppgave

Obligatorisk oppgave 2

Obligatoriske oppgaver: to innleveringsoppgaver må være godkjente for å få gå opp til eksamen.

Frister angis i begynnelsen av semesteret. Informasjon om obligatorisk undervisningsaktivitet vil bli opplyst om på Canvas.

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolens evalueringssystem.

Litteratur

Hovedlitteratur:

- Smith: Konstitusjonelt demokrati (4. utgave Fagbokforlaget 2017).
- Tverberg, "Staten - herre i eget hus?" (www.grunnloven.lovdata.no).
- Holmøyvik, "Grunnlova § 93 og læra om "lite inngripende" myndighetsoverføring" (Lov og Rett 2011 s 447-471).
- Morten Ruud og Geir Ulfstein, Innføring i folkerett, Universitetsforlaget, 4. utgave 2011, kap. 1, kap. 4-6, kap. 7 punkt 1-3, 5 og 6, kap. 8-9 (unntatt: kap 9 punkt 11), kap. 11, kap. 12 punkt 1-2.
- Halvard Haukeland Fredriksen og Gjermund Mathisen, EØS-rett, Fagbokforlaget 2018 (3. utgave)

Tilleggs litteratur:

- Fliflet/Andenæs: Statsforfatningen i Norge (Universitetsforlaget, 11. utgave 2017)
- Per Stavang, Parlamentarisme og folkestyre, 4. utg. Fagbokforlaget 2002
- NOU 1999:19 (Domstolene i samfunnet), kap. 5
- Carl August Fleischer, Folkerett, 8. utg., Universitetsforlaget 2005
- Abass: Internatioal law - text, cases and materials (Oxford University Press 2. utgave 2014)
- Eirik Bjørge, Dynamisk tolkning i den generelle folkeretten, LoR nr. 2 2012 s 104-122,
- Fredrik Sejersted m.fl.: EØS-rett, 3. utg. 2011, særlig kap. 1-9 og kap. 14,
- Margot Horspool og Matthew Humphreys, European Union Law, 9. utgave, Oxford University Press 2016
- Christian Franklin, Om innholdet i og rekkevidden av det EØS-rettslige prinsippet om direktivkonform fortolkning, JV 2012 vol. 47 s. 269-317 samt
- NOU 2012:2, Utenfor og innenfor. Norges avtaler med EU.

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Rettskultur og komparativ rett

Emnekode: BRV330_1, **Vekting:** 5 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Høst, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Lars August Hafting Kvestad (Faglærer)

-Lars August Hafting Kvestad (Emneansvarlig)

-Lars August Hafting Kvestad (Faglærer)

-Bjarte Ravndal (Emneansvarlig)

Introduksjon

I Rettskultur og komparativ rett skal studentene få kunnskap om hva en rettskultur er, og hvordan den blir formet og omdannet gjennom møte med rettskulturelt gods fra andre rettskulturer.

Læringsutbytte

Kunnskap:

Etter å ha fullført emnet forventes det at studentene har tilegnet seg følgende:

1. Innen emnets del om Rettskultur

- Kunnskap om rett som kultur
- Kunnskap om dannelsen av rettskulturer
- Kunnskap om møtet mellom rettskulturer
- Kunnskap om rettskultur og resepsjon av rett, og særlig det rettskulturelle filter
- Kunnskap om en rettskulturs ulike nivå etter Kaarlo Tuori sin modell

2. Innen emnets del om Komparativ rett - den engelske, franske og tyske rettskulturen

- Kunnskap om karakteristika ved og skillet mellom common law- og civil law-tradisjonene
- Kunnskap om den engelske rettskulturen
- Kunnskap om den franske rettskulturen
- Kunnskap om den tyske rettskulturen
- Kunnskap om de utfordringer som EU-retten og Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen stiller den engelske rettskulturen, den franske rettskulturen og den tyske rettskulturen overfor.

Ferdigheter

Etter å ha fullført emnet forventes det at studenten skal være i stand til:

- Å forklare og diskutere hvordan en rettskultur er satt sammen av de rettskulturelle faktorene konfliktløsning, normproduksjon, rettferdsideal, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering.
- Å forklare og diskutere karakteren av disse rettskulturelle faktorene i den norske, engelske, franske og tyske rettskulturen

- Å kunne forklare og diskutere pågående endringer i disse rettskulturelle faktorene, og relatere disse endringene til rettens ulike nivå.

Generell kompetanse

Etter å ha fullført faget forventes det at studenten skal ha kompetanse til:

- Å kunne formidle forståelsen som er tilegnet på en selvstendig, balansert og nyansert måte, både muntlig og i en strukturert skriftlig fremstilling
- Å samarbeide med andre som en deltaker som bidrar aktivt til akademisk drøftelse og diskusjon av sentrale problemstillinger innen emnet

Innhold

I faget BRV 330 Rettskultur og komparativ rett skal studentene (1) få kunnskap om hva en rettskultur er, og hvordan den blir formet og omdannet gjennom møte med rettskulturelt gods fra andre rettskulturer. Det vil være et særlig fokus på de seks rettskulturelle strukturene *konfliktløsning, normproduksjon, rettferdsideal, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering*. Deretter skal studentene (2) få kunnskap om den engelske, tyske og franske rettskulturen. Dette gjelder særlig i relasjon til de seks rettskulturelle strukturene som er nevnt foran.

Arbeidsformer

Forelesninger, eventuelt seminarer, obligatorisk innleveringsoppgave.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Hjemmeeksamen	1/1	28 Timer	A - F	

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk oppgave

Studentene må bestå obligatorisk innleveringsoppgave for å få rett til å ta eksamen. Leveringsfrist angis ved semesterstart. Informasjon om obligatorisk undervisningsaktivitet vil bli opplyst om på Canvas.

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolen ved UiS evalueringssystem.

Litteratur

- Søren Koch, Knut Einar Skodvin, Jørn Øyrehagen Sunde (EDS): Comparing Legal Cultures (2017).

- «Managing the Unmanageable - An Essay Concerning Legal Culture as an Analytical Tool» (Jørn Øyrehagen Sunde) s. 13-25 (12 sider).
- «A Legal Cultural 'Take' on the Legal System of England & Wales» (Christian N. K. Franklin) s.

27-85 (58 sider).

- «An Introduction to French Legal Culture» (Sunniva Cristina Bragdø-Ellenes) s. 131-170 (39 sider).
- «An Introduction to German Legal Culture» (Søren Koch) s. 171-215 (44 sider).

- Søren Koch og Jørn Øyrehagen Sunde, upublisert artikkel 2017.

- Draft version of «Introduction to Norwegian Legal Culture» s. 1-47 (47 sider).

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Rettsstat og menneskerettigheter

Emnekode: BRV230_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Høst, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Ola Johan Settem (Emneansvarlig)

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

Introduksjon

Faget hører dels inn under statsretten og dels inn under den spesielle folkeretten. Rettsstat og menneskerettigheter omhandler de grunnleggende krav individet kan stille til myndighetene. Disse kravene (menneskerettighetene) innebærer begrensninger på myndighetsutøvelsen, men stiller også visse krav til positive tiltak fra statens side. Den primære gjennomføringen av menneskerettighetene skjer nasjonalt. Dersom den nasjonale gjennomføringen svikter, finnes det en rekke internasjonale gjennomføringsmekanismer. I Norge er det Grunnloven og internasjonale menneskerettskonvensjoner som utgjør de sentrale rettsgrunnlag i det menneskerettslige vernet. Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) er i dag av særlig betydning.

Læringsutbytte

Kunnskap

Etter gjennomgått og bestått emne forventes det at studenten har kunnskap og oversikt over følgende tema:

- utviklingen av menneskerettsvernet internasjonalt og nasjonalt
- hvordan menneskerettighetsvernet er sammensatt av internasjonale og nasjonale regler, og hvordan disse samvirker og utfyller hverandre
- viktige gjennomføringsmekanismer nasjonalt og internasjonalt

Har grundig kunnskap om følgende tema:

- prinsippene for tolkning av menneskerettighetsbestemmelser i Grunnloven og internasjonale menneskerettighetskonvensjoner, med særlig vekt på Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK)
- statens plikt til å positivt sikre menneskerettighetene etter både nasjonale og internasjonale regler
- begrensninger i menneskerettighetenes rekkevidde, herunder derogasjon og nødrett, begrensningshjemler og forholdsmessighetsprinsippet
- prinsippene for domstolskontroll med menneskerettighetsbestemmelser i Grunnloven og EMK, herunder samspillet mellom nasjonale myndigheter og Den europeiske menneskerettighetsdomstol (EMD)
- innholdet i følgende sentrale menneskerettigheter slik de er nedfelt i Grunnloven og/eller EMK: torturforbudet, diskrimineringsvernet, vernet mot vilkårlig frihetsberøvelse, retten til privat- og familieliv, hjem og korrespondanse, tanke-, samvittighets og religionsfrihet, ytrings- og informasjonsfrihet samt rettferdig rettergang og dom.

Ferdigheter

Etter gjennomgått og bestått emne forventes det at studenten er i stand til å

- identifisere menneskerettslige spørsmål
- analysere, drøfte og ta stilling til praktiske og teoretiske menneskerettslige spørsmål på grunnlag av anerkjent juridisk metode
- formidle selvstendig juridisk arbeid både skriftlig og muntlig
- bidra i faglig samhandling med andre, og herunder kunne kommentere andre studenters skriftlige og muntlige arbeid innenfor emnet

Generell kompetanse:

Etter gjennomgått og bestått emne forventes det at studenten

- har innsikt i sentrale og generelle menneskerettslige problemstillinger
- har kompetanse til å delta i faglige diskusjoner om menneskerettslige problemstillinger
- kan benytte kunnskapen fra menneskerett i andre juridiske fag hvor menneskerettslige spørsmål berøres

Innhold

Faget hører dels inn under statsretten og dels inn under den spesielle folkeretten. Menneskerett omhandler de grunnleggende krav individet kan stille til myndighetene. Disse kravene (menneskerettighetene) innebærer begrensninger på myndighetsutøvelsen, men stiller også visse krav til positive tiltak fra statens side. Den primære gjennomføringen av menneskerettighetene skjer nasjonalt. Dersom den nasjonale gjennomføringen svikter, finnes det en rekke internasjonale gjennomføringsmekanismer. I Norge er det Grunnloven og internasjonale menneskerettskonvensjoner som utgjør de sentrale rettsgrunnlag i det menneskerettslige vernet. Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) er i dag av særlig betydning.

Arbeidsformer

Forelesninger, seminarer, innleveringsoppgaver

Anbefalte forkunnskaper

BRV120 Juridisk metode I, BRV200 Norske og internasjonale rettslige institusjoner

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	6 Timer	A - F	Lovsamling. ,Norges Lover /særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer. ,Oppgis av faglærer. ,Ordbok.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

En obligatorisk innleveringsoppgave rettet og vurdert av medstudent

En obligatorisk innleveringsoppgave rettet og vurdert av faglærer

To obligatoriske oppgaver må leveres og vurderes til godkjent. Dersom ikke de obligatoriske undervisningsaktivitetene gjennomføres i henhold til gitte frister og retningslinjer, mister kandidaten retten til å avlegge avsluttende eksamen i emnet. Informasjon om obligatorisk undervisningsaktivitet

vil bli lagt ut på Canvas.

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolen ved UiS evalueringssystem.

Litteratur

Hovedlitteratur

Jørgen Aall, Rettsstat og menneskerettigheter, 5. utgave, Fagbokforlaget 2018

Tilleggs litteratur (støtte og fordypningslitteratur):

Bøker og bokkapitler

Andenæs/Fliflet: Statsforfatningen i Norge (2017)

Eivind Smith, Konstitusjonelt demokrati. Statsforfatningsretten i prinsipielt og komparativt lys (2015)

Njål Høstmælingen, Internasjonale menneskerettigheter, 2. utg., Universitetsforlaget 2012

Jacobs, White & Ovey: European Convention on Human Rights (Oxford University Press 2017)

Harris, O'Boyle, and Warbrick: Law of the European Convention on Human Rights (Oxford University Press 2014)

Van Dijk mfl: Theory and Practice of the European Convention on Human Rights (Intersentia 2018)

Tidsskriftsartikler

Mads Andenæs, Andreas Motzfeldt Kravik og Eirik Bjørge, "Menneskerettsspørsmål som EMD ikke har tatt stilling til", Lov og Rett 2015 s. 323-343.

Jonas Christoffersen, Menneskerettens proportionalitetsprinsip, Ugeskrift for retsvæsen, nr. 10 (2015) a. 115-122.

Marius Emberland, "En oversikt over individklagesakene mot Norge for FN's menneskerettighetskomiteer", Lov og Rett 2016 s. 424-442.

Geir Ulfstein, "Høyesteretts anvendelse av traktatorganers tolkningspraksis", Lov og Rett 2016 s.395-404.

Christian Børge Sørensen, «Nasjonale proporsjonalitetsvurderinger etter EMK - prosessuell rasjonalitet», Tidsskrift for Rettsvitenskap 2014 s. 348-383

Ola Johan Settem, «Subsidiaritetsprinsippet og skjønnsmarginen i EMK-retten», Jussens Venner 2016 s. 119-141

Selskapsrett

Emnekode: BRV340_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Høst, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Benn Folkvord (Emneansvarlig)

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

Introduksjon

Oversikt over sentrale selskapsrettslige tema.

Læringsutbytte

Etter at studentene har fullført emnet, forventes det at de skal ha tilegnet seg følgende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper:

Studentene skal ha oversikt over problemstillinger knyttet til valg av selskapsform, grunnprinsippene i selskapsretten og hvordan selskap styres. Studentene skal ha oversikt over samspillet mellom skatte-, regnskaps- og selskapsretten. Studentene skal ha grundig innsikt i reglene om transaksjoner og konsekvenser ved valg av transaksjonsform.

Ferdigheter:

Studentene skal kunne anvende de grunnleggende prinsippene, herunder hensynet til å beskytte kreditorer og mindretallsaksjonærer, i selskapsretten for å løse enhver selskapsrettslig problemstilling.

Generell kompetanse:

Studentene skal ha grunnleggende forståelser for reglene om styring og omorganisering av selskap.

Innhold

Emnet gir oversikt over selskapslovgivningens formål og organisatoriske krav til de ulike selskapsformer og selskapsmedlemmenes rettstilling. Kurset vil ha et transaksjonsfokus. Det gis en grundig innføring i problemstillinger knyttet til egenkapitaltransaksjoner, herunder: - Fusjon - Fisjon - Utbytte - Konsernbidrag - Erverv og overdragelse av egne aksjer - Stiftelse og kapitalforhøyelse - Oppløsning og kapitalnedsettelse - Omdanning

Arbeidsformer

Forelesninger og gjennomgang av oppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
En skriftlig prøve	1/1	4 Timer	A - F	Godkjent kalkulator. ,Lovsamling. ,Ordbok. ,Utskrift

				av lovtekst og forskrift fra lovdata.
--	--	--	--	---------------------------------------

Eksamen kan avholdes før ordinær eksamensperiode.

Overlapping

Emne	Reduksjon (SP)
Selskapsrett (MØA230)	10
Selskapsrett (MRR130)	10

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studenteevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolen ved UiS evalueringssystem.

Litteratur

Pensum

Selskapsrett, Geir Woxholth, Gyldendal akademisk, siste utgave.

Egenkapitaltransaksjoner, Den norske Revisorforeningen, siste utgave.

Støttelitteratur

Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, Mads Andenæs, siste utgave

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Skatterett I

Emnekode: BRV370_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Høst, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Atle Wiig (Faglærer)

-Benn Folkvord (Emneansvarlig)

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

Introduksjon

Emnet gir oversikt over sentrale skatterettslige regler og prinsipp, med hovedfokus på personbeskatning.

Læringsutbytte

Etter at studentene har fullført emnet, forventes det at de skal ha tilegnet seg følgende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap:

Studentene skal kunne beregne inntektskatt for fysiske personer. Studentene skal ha god forståelse og innsikt i grunnleggende skatterettslige prinsipp og begrep og kunne anvende disse ved inntektsberegning og skatteplanlegging.

Ferdigheter:

Studentene skal kunne beregne fysiske personers skattepliktige inntekt. Studentene skal kunne identifisere skatterettslige problemstillinger og drøfte disse ved anvendelse av juridisk metode ved tolkning av skattereglene.

Generell kompetanse:

Faget skal gi forståelse for skatterettens grunnleggende prinsipp og system.

Innhold

I kurset går man grundig inn på reglene for når en inntekt er skattepliktig eller et fradrag er fradragsberettiget, herunder reglene for når en inntekt eller fradrag skal tidsfestes. Det gis også en oversikt over hvilke fradragsmuligheter fysiske personer har og hvilke prinsipp disse reglene utledes av. I tillegg skal studentene ha oversikt over hvilke inntekter som er skattepliktige og hvilke som er skattefrie. Det gis også en oversikt over både lovlige og ulovlige tilpasninger.

Arbeidsformer

Forelesninger, gruppearbeid og gjennomgang av gruppeoppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	4 Timer	A - F	Godkjent kalkulator.

				,Lovsamling. ,Ordbok. ,Utskrift av lovtekst og forskrift fra lovdata.
--	--	--	--	---

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk oppgave

Informasjon om obligatorisk undervisningsaktivitet vil bli opplyst om på Canvas.

Overlapping

Emne	Reduksjon (SP)
Skatterett I (BØK420)	10
Skatterett I (BRE360)	10
Skatterett I (BRE360), Skatterett I (BØK420)	20

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolen ved UiS evalueringssystem.

Litteratur

Lærebok i Skatterett, Frederik Zimmer, siste utgave.

Støttelitteratur

Innføring i skatterett, Lars Fallan siste utgave.

Tingsrett

Emnekode: BRV350_1, **Vekting:** 10 studiepoeng

Tilbys av: Handelshøgskolen ved UiS, Handelshøgskolen ved UiS

Semester undervisningsstart og varighet: Vår, 1 semestre

Semester eksamen/vurdering: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Fagpersoner

-Roger Stelander Magnussen (Emneansvarlig)

-Ola Johan Settem (Studiekoordinator)

Introduksjon

I tingsretten behandles reglene om ulike formuerettigheter - eiendomsrett og begrensede rettigheter - i ting som formuesgode. Med ting forstås fast eiendom og løsøre. Faget er orientert mot fast eiendoms rettsforhold. De tingsrettslige reglene om sameie, servitutter, naboforhold og hevdserverv står sentralt i faget.

Læringsutbytte

Etter at studentene har fullført emnet, forventes det at de skal ha tilegnet seg følgende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

- Kunnskap om sentrale tingsrettslige begrep
- Kunnskap om hva formuesgoder og formuerettigheter er, hvordan det sondres mellom ulike typer formuesgoder og ulike typer formuerettigheter, hvorfor det sondres og sontringenes rettslige betydning
- Kunnskap om eiendomsrettsbegrepet
- Kunnskap om hvordan eiendomsrett og begrensede rettigheter erverves
- Kunnskap om fast eiendoms grenser, herunder så vel mellom- og yttergrenser i horisontalplanet som eiendomsrettens utstrekning i vertikalplanet
- Kunnskap om reglene som regulerer sameieforhold
- Kunnskap om reglene som gjelder for servitutter
- Kunnskap om reglene i naboretten
- Kunnskap om reglene om hevd og alders tids bruk
- Kunnskap om reglene om allemannsrett

Ferdigheter

Etter å ha fullført faget forventes det at studenten skal:

- Kunne gjøre rede for viktige tingsrettslige begreper og anvende tingsrettslige prinsipper og regler.
- Kunne gjennomføre praktiske og teoretiske drøftelser knyttet til de tingsrettslige problemstillinger som behandles i faget.
- Kunne bruke juridisk metode for å analysere tingsrettslege problemstillinger, og gjennom slike drøftelser vise fullgod metodisk og materiell kompetanse.

Generell kompetanse

Etter å ha fullført faget forventes det at studenten skal:

- Kunne formidle kunnskapen og forståelsen som er tilegnet på en selvstendig, balansert og nyansert måte, både muntlig og i en strukturert skriftlig fremstilling
- Kunne identifisere, analysere, drøfte og ta stilling til praktiske og teoretiske rettsspørsmål innen faget med grunnlag i anerkjent rettslig metode
- Kunne samarbeide med andre som en deltaker som bidrar aktivt til akademisk drøftelse og diskusjon av sentrale problemstillinger innen emnet.

Innhold

I tingsretten behandles reglene om ulike formuerettigheter - eiendomsrett og begrensede rettigheter - i ting som formuesgode. Med ting forstås fast eiendom og løsøre. Faget er orientert mot fast eiendoms rettsforhold.

Formuesgodet fast eiendom beskrives i faget. Fast eiendoms grenser er et sentralt tema. Så vel mellom- og yttergrenser i horisontalplanet som eiendomsrettens utstrekning i vertikalplanet, behandles.

I faget gis en oversikt over sentrale (tingsrettslige) regler om hvordan formuerettigheter kan stiftes, endres, overføres, bringes til opphør eller bortfalle. Videre behandles sentrale regler om utvalgte typer formuerettigheters innhold og omfang. Særlig eiendomsrett og begrensede rettigheter i fast eiendom står sentralt.

De tingsrettslige reglene om sameie, servitutter og naboforhold utgjør sentrale tema. I faget tingsrett behandles reglene om rettsforholdet mellom ulike rettighetshavere i utvalgte rettighetsforhold, herunder: 1) rettsforholdet mellom to eller flere som eier en ting sammen (sameieforhold), 2) rettsforholdet mellom eieren av en fast eiendom og den som innehar en begrenset bruksrett som ikke er total (servituttforhold) og 3) rettsforholdet mellom eiere av naboeiendommer (naboforhold). Tematisk behandles blant annet reglene om adgangen til - og rettslige begrensninger i adgangen til - å råde faktisk over formuesgodet. Rettsvirkningene av rådgighetsoverskridelser behandles også. For sameie- og servituttforhold behandles reglene om adgangen til - og rettslige begrensninger i adgangen til - å disponere rettslig over den aktuelle formuerettigheten i det aktuelle formuesgodet.

Faget omhandler også reglene om hevdserverv av eiendomsrett eller bruksrett i ting. Reglene om alders tids bruk berøres også.

Reglene om allemannsrett behandles også.

Arbeidsformer

Forelesninger, seminardeltakelse og obligatoriske innleveringsoppgaver.

Eksamen/Vurdering

	Vekt	Varighet	Karakter	Hjelpemidler
Skriftlig eksamen	1/1	4 Timer	A - F	Lovsamling og særtrykk av lover. ,Ordbok.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk innlevering 1

Obligatorisk innlevering 2

Studentene må få godkjent obligatoriske innleveringsoppgaver for å få rett til å ta eksamen. Antall

og leveringsfrist angis ved semesterstart. Informasjon om obligatorisk undervisningsaktivitet vil bli opplyst om på Canvas.

Åpen for

Rettsvitenskap - bachelorstudium

Emneevaluering

Studentevaluering av emnet vil bli gjennomført i henhold til Handelshøgskolen ved UiS evalueringssystem.

Litteratur

Hovedlitteratur:

- Thor Falkanger, Fast eiendoms rettsforhold, 5. utgave, Oslo 2016. Hele boken, med unntak av §§ 6,7,8 og 11, er hovedlitteratur

Tilleggs litteratur:

- Erlend Baldersheim, Reglar om fast eignedom, Oslo 2010
- Einar Bergsholm, Rettigheter i fast eiendom - En innføring i tingsrett, Bergen 2016
- Thor Falkanger og Aage Thor Falkanger, Tingsrett, 8. utgave, Oslo 2016
- Thor Falkanger, Fast eiendoms rettsforhold, 5. utgave, §§ 6,7,8 og 11
- Endre Stavang & Geir Stenseth, Fast eiendoms tingsrett, Oslo 2016

Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur/pensum. Eventuelle justeringer publiseres på Canvas senest innen semesterstart.

Emnebeskrivelser og pensumlister innhentet fra uis sin hjemmeside:

Examen philosophicum (exphil)

Pensum:

- Larsen, Tarjei Mandt og Wittusen, Cato - Innføring i filosofi til Exphil

Juridisk forprøve (exfac)

Pensum hovedlitteratur:

- Fra lov til rett Mæhle, Synne Sæther; Aarli, Ragna
- Knophs oversikt over Norges rett Knoph, Ragnar; Andenæs, Mads; Irgens-Jensen, Harald

Pensum tilleggslitteratur

- Praktisk rettskildelære : juridisk informasjonssøking Bertnes, Pål A.; Trygstad, Kristian Jåtog,; Kongshavn, Halvor
- Innføring i rettsstudiet Andenæs, Johs.
- Innføring i juss : juridisk tenkning og rettskildelære Boe,
- Rettskildelære Eckhoff, Torstein; Helgesen, Jan E.
- Innføring i juridisk metode og oppgaveteknikk Monsen, Erik
- Oppgavebok i forvaltningsrett I : kursoppgaver, oppgaver for selvstudium, juridisk metode og oppgaveteknikk Hopsnes, Roald; Østenstad, Bjørn Henning
- Rettsfilosofi Eng, Svein

Kontraktsrett 1

Pensum hovedlitteratur

- **Avtaler** Giertsen, Tilgjengelig hos Universitetsbiblioteket i Stavanger

Pensum tilleggslitteratur

- Ugyldighet ved formuerettslige disposisjoner : analyser av begrepsbruk, strukturer og argumentasjonslinjer i den avtalerettslige ugyldighetslære Hauge, Hilde
- Alminnelig avtalerett Hov, Jo; Høgberg, Alf Petter
- Avtalerett Woxholth, Geir
- Knophs oversikt over Norges rett Knoph, Ragnar; Irgens-Jensen, Harald; Andenæs, Mads

Familie og barnerett

Pensum

- **Lødrup, Peter og Sverdrup, Tone – familieretten**

Norske og internasjonale rettslige institusjoner

Pensum hovedlitteratur

- **Konstitusjonelt demokrati : statsforfatningsretten i prinsipielt og komparativt lys Smith, Eivind**
- **Staten – herre i eget hus? Grunnloven og verden rundt oss - Lovdata Tveberg, A.Lovdata9. desember 2014**
- **Grunnlova § 93 og læra om «lite inngripende» myndigheitsoverføring i lys av nyare konstitusjonell praksis Eirik Holmøyvik**
- **Innføring i folkerett Ruud, Morten; Ulfstein, Geir,**
- **EØS-rett Fredriksen, Halvard Haukeland; Mathisen, Gjermund,**
- **NOU 2012:2 Utenfor og innenfor: Norges avtaler med EU**

Pensum tilleggslitteratur

- **Statsforfatningen i Norge Andenæs, Johs.; Fliflet, Arne**
- **Parlamentarisme og folkestyre : utvalde statsrettslege emne Stavang, Per**
- **Med instruks skal landet byggjast? Holmøyvik, Eirik**
- **Folkerett Fleischer, Carl August**
- **Complete international law : text, cases, and materials Abass, Ademola**
- **Dynamisk tolking i den generelle folkeretten Eirik Bjørge**
- **EØS-rett Fredrik Sejersted (1965-) (medarb./forfatter); Sejersted, Fredrik**
- **European Union Law Horspool, Margot; Humphreys, Matthew; Wells-Greco, Michael,; Harris, Siri; O'Meara, Noreen**
- **Om innholdet i og rekkevidden av det EØS-rettslige prinsippet om direktivkonform fortolkning Franklin, Christian**

Erstatningsrett

Pensum hovedlitteratur

- **Erstatningsrett Hagstrøm, Viggo & Stenvik**

Pensum tilleggslitteratur

- **Skade og ansvar Nygaard, Nils**
- **Erstatningsrett : en lærebok Kjelland, Morten**

- Om erstatningsrett : med utgangspunkt i tekster av Peter Lødrup Wilhelmsen, Trine-Lise; Hagland, Birgitte,; Lødrup, Peter

Forvaltningsrett 1

Pensum hovedlitteratur

- Forvaltningsrett Eckhoff, Torstein; Smith, Eivind
- Oppgavebok i forvaltningsrett I : kursoppgaver, oppgaver for selvstudium, juridisk metode og oppgaveteknikk Hopsnes, Roald; Østenstad, Bjørn Henning2.

Pensum tilleggslitteratur

- Knophs oversikt over Norges rett Knoph, Ragnar; Irgens-Jensen, Harald; Andenæs, Mads
- Alminnelig forvaltningsrett Graver, Hans Petter
- Frihagens forvaltningsrett B. 1 Innledning til forvaltningsretten, dokumentoffentlighet, informasjonsbehandling, inhabilitet, saksbehandling, klage og omgjøring Frihagen, Arvid
- Oppgavebok i forvaltningsrett I : kursoppgaver, oppgaver for selvstudium, juridisk metode og oppgaveteknikk Hopsnes, Roald; Østenstad, Bjørn Henning
- Forvaltningsloven : kommentarutgave : B. 1 Arvid Frihagen
- Forvaltningsloven kommentarutgave B. 2 Frihagen, Arvid
- Offentlighetsloven offentlighet, taushetsplikt og partsinnsyn: kommentarer til offentlighetsloven og de tilknyttede bestemmelser i forvaltningsloven 1 Frihagen, Arvid
- Offentlighetsloven offentlighet, taushetsplikt og partsinnsyn: kommentarer til offentlighetsloven og de tilknyttede bestemmelser i forvaltningsloven 2, Arvid
- Forvaltningsloven : kommentarutgave Woxholth, Geir; Norge

Forvaltningsrett 2

Pensum hovedlitteratur

- **Forvaltningsrett** Eckhoff, Torstein; Smith, Eivind

Pensum tilleggslitteratur

- Frihagens forvaltningsrett B. 1 Innledning til forvaltningsretten, dokumentoffentlighet, informasjonsbehandling, inhabilitet, saksbehandling, klage og omgjøring Frihagen, Arvid

Rettskultur og komperativ rett

Pensum hovedlitteratur

- **Comparing legal cultures** Koch, Søren (red.); Sunde, Jørn Øyrehagen; Koch, Søren
- **Introduction to Norwegian legal culture - Draft version** Koch, Søren og Sunde, Jørn Øyrehagen

Juridisk metode 1

Pensum hovedlitteratur

- **Innføring i juridisk metode og oppgaveteknikk** Monsen, Erik

Pensum tilleggslitteratur

- **Rettskildelære** Eckhoff, Torstein; Helgesen, Jan E.
- **Rettsgrunnlag og standpunkt** Nygaard, Nils
- **Juridisk metode og tenkemåte** Sunde, Jørn Øyrehagen; Høgberg, Alf Petter
- **Harmonisering av rettskilder** Aarbakke, Magnus Tidsskrift for rettsvitenskap
- **Individuelle valg og vurderinger i rettsanvendelsesprosessen** Tande, Knut Martin
- **Individuelle valg og vurderinger"** - noen kommentarer til Knut Martin Tande Dragstmo, Espen

Juridisk metode 2

Pensum hovedlitteratur

- **Rettsgrunnlag og standpunkt** Nygaard, Nils
- **Innføring i juridisk metode og oppgaveteknikk** Monsen, Erik

Pensum tilleggslitteratur

- **Rettskildelære** Eckhoff, Torstein; Helgesen, Jan E
- **Keiserens garderobe: Eckhoffs rettskildelære og utfordringer fremover i Rett, retorikk og juridisk argumentasjon** : keiserens garderobe og andre essays av Graver, Hans Petter
- **I prinsippet prinsipiell – om rettsprinsipper** Hans Petter Graver
- **Om miljøhensyn på formuerettens område - særlig om bruken av miljøhensyn i Støvlettdommen i Rt. 2006 s. 179** Monsen, Erik Lov og rett 46(10)2007 Sidespenn 613 – 630
- **Grenser for rettsanvendelsesskjønn** Synne Sæther Mæhle (1973-) i **Makt og rett** : om Makt- og demokratiutredningens konklusjoner om rettsliggjøring av politikken og demokratiets forvitring av Mæhle, Synne Sæther Kinander, Morten Oslo Universitetsforl. cop. 2005 Sidespenn s. 86 – 100

- Individuelle valg og vurderinger i rettsanvendelsesprosessen Tande, Knut
MartinJussens venner46(1)2011Sidespenn 1 - 36

Kontraktsrett 1

Pensum hovedlitteratur

- Avtaler Giertsen, Johan

Pensum tilleggslitteratur

- Ugyldighet ved formuerettslige disposisjoner : analyser av begrepsbruk, strukturer og argumentasjonslinjer i den avtalerettslige ugyldighetslære Hauge,
- Avtalerett Woxholth, Geir
- Knophs oversikt over Norges rett Knoph, Ragnar; Irgens-Jensen, Harald; Andenæs, Mads

Tingsrett

Pensum hovedlitteratur

- Fast eiendoms rettsforhold Falkanger, Thor

Tilleggslitteratur

- Reglar om fast eigedom Baldersheim, Erlend
- Rettigheter i fast eiendom : en innføring i tingsrett Einar Bergsholm
- Tingsrett Falkanger, Thor; Falkanger, Aage Thor
- Fast eiendoms tingsrett Stavang, Endre; Stenseth, Geir,

Menneskerettigheter

Pensum hovedlitteratur

- Rettsstat og menneskerettigheter: en innføring i vernet om individets sivile og politiske rettigheter etter den norske forfatning og etter den europeiske menneskerettighetskonvensjon Aall, Jørgen

Kontraktsrett 2

Pensum - hovedlitteratur

- Kontrakter: ytelse og pris Giertsen, Johan
- Alminnelig obligasjonsrett Hallsteinsen, Peter
- Pengekravsrett Bergsåker, Trygve
- Kjøpsrett Martinussen, Roald
- Hanekleiv-dommen - erstatningsrett i villrede? Hjelmeng, Erling

Arbeidsrett

Pensum hovedlitteratur (1)

- **Individuell arbeidsrett Skjønberg, Alexander Næss; Hognestad, Eirik,**

Pensum tilleggslitteratur

- **Oversikt over arbeidsretten Jakhell, Henning**

Selskapsrett

Pensum hovedlitteratur

- **Selskapsrett Woxholth, Geir**
- **Egenkapitaltransaksjoner Britt Torunn Hove (1969-) (forfatter); Hove, Britt Torunn**

Pensum tilleggslitteratur

- **Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper Andenæs, Mads Henry; Christoffersen, Margrethe Buskerud,; Andenæs, Ole,; Berge, Stig**

Skatterett

Pensum Hovedlitteratur

- **Lærebok i skatterett Zimmer, Frederik**